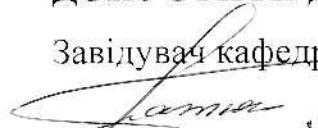

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра дизайну інтер'єру

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

 Л.Р. Гнатюк

«20» 12 2021р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЮ «МАГІСТР»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 02 «Культура і мистецтво»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 022 «ДИЗАЙН»

Тема: «Особливості дизайну інтер'єрів закладу позашкільної освіти»

Виконавець: студентка групи ДЗ-201М Шепелюк Христина Сергіївна

Керівник: канд.арх., доцент, доцент КДІ Гнатюк Лілія Романівна

Консультанти з окремих розділів:

Охорона навколишнього середовища: Саєнко Т.В. к.т.н., професор

Охорона праці та безпека життєдіяльності: Федина В.П. к.т.н., доцент

Нормоконтроль: Омеляненко М.В., д.т.н., професор

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет архітектури, будівництва та дизайну

Кафедра дизайну інтер'єру

Галузь знань: 022 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 022 «Дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Л.Р. Гнатюк

« 4 » 10 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання дипломного проекту

Шепелюк Христина Сергіївна

1. Тема дипломного проекту **«Особливості дизайну інтер'єрів закладу позашкільної освіти»**

затверджена наказом ректора від « 24 » 09 2021 р. №2000/ст.

2. Термін виконання проекту: з 04.10.2021р. по 23.12.2021р.

3. Вихідні дані до проекту:

технічне завдання, плани школи мистецтв, фасади.

4. Зміст пояснювальної записки:

Розділ 1. Аналітичний огляд вітчизняного та закордонного досвіду у проектуванні та формуванні інтер'єрів закладів позашкільної освіти.

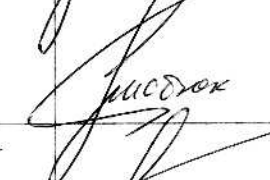

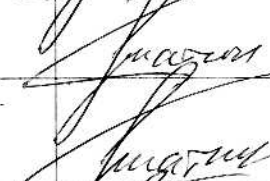
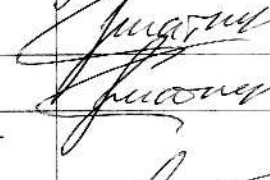
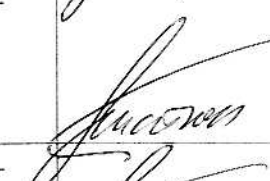
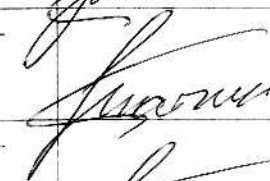

Розділ 2. Нормативна база організації інтер'єрів приміщень.

Розділ 3. Особливості формування інтер'єру сучасного закладу позашкільної освіти – школи мистецтв.

Розділ 4. Формування дизайну інтер'єру закладу позашкільної освіти.

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: поповерхові плани, підлоги та стелі, з меблями, візуалізація інтер'єрів в комп'ютерній графіці, фрагменти, деталі, робочі креслення окремих об'єктів.

6. Календарний план-графік

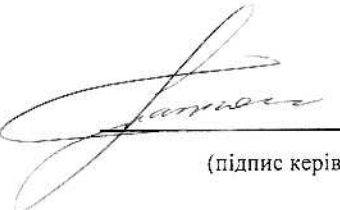
№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Ознайомитись з сучасним станом обраного закладу, отримати вихідні дані	04.10.2021 – 18.10.2021	
2.	Розробити мудборд та визначитись з концепцією дизайну	10.10.2021	
3.	Провести аналіз становлення закладів позашкільної освіти.	11.10.2021 – 14.10.2021	
4.	Дослідити особливості сучасного творчого простору на основі світових аналогів	15.10.2021 – 27.10.2021	
5.	Спроектувати плани монтажу та демонтажу стін з урахуванням функціонального призначення кабінетів	27.10.2021 – 29.10.2021	
6.	Зважаючи на ергономічні показники та призначення розташувати меблеве наповнення приміщень	30.10.2021	
7.	Виконати візуалізації обраних приміщень	01.11.2021 – 10.11.2021	
8.	Відповідно до затверджених візуалізацій виконати креслення в необхідному обсязі	10.11.2021 – 21.11.2021	
9.	Оформити специфікації відповідно до обраних матеріалів та меблів	22.11.2021 – 23.11.2021	
10.	Виконати креслення власних розробок	25.11.2021	
11.	Згідно затверджених вимог написати пояснювальну записку до дипломної роботи	15.11.2021 – 05.12.2021	
12.	Закомпонувати теоретичну та практичну частини проєкту на планшеті	07.12.2021 – 09.12.2021	
13.	Підготувати доповідь, презентацію та роздатковий матеріал	13.12.2021 – 16.12.2021	

7. Консультанти з окремих розділів

Назва розділу	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Охорона навколишнього середовища	Професор кафедри екології, д. п. н., к. т. н. Саєнко Тетяна Василівна		
Охорона праці та життєдіяльності	К. т. н., доцент кафедри цивільної та промислової безпеки Федина Василь Петрович		
Нормоконтроль	Д.т.н., професор Омелянєнко Максим Вікторович		

8. Дата видачі завдання: « 04 » жовтня 2021 р.

Керівник дипломного проекту

(підпис керівника)

Гнатюк Л.Р.

(П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання

(підпис випускника)

Шепелюк Х.С.

(П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломного проекту на тему: «Дизайн інтер'єрів дошкільного навчального закладу» складається з: 82 сторінок тексту, 40 рисунків, 39 використаних джерел.

Ключові слова: школа мистецтв, навчальний заклад, дизайн інтер'єру, дитячий розвиток, естетичне виховання, мистецтво, творчість, виховання,

Об'єкт проектування заклад позашкільної освіти

Предмет проектування дизайн інтер'єру закладу позашкільної освіти – школи мистецтв.

Мета дослідження: розробити дизайн інтер'єру закладу позашкільної освіти в м. Вінниці з дотриманням усіх нормативних вимог проектування даного типу закладів; створити емоційно-позитивне середовище для спокійного та зацікавленого зростання, розвитку та естетичного збагачення дітей.

Наукова новизна полягає у визначенні шляхів подолання проблем організації робочих зон у творчому середовищі з урахуванням особливостей школи мистецтв.

Методи дослідження включають комплексний підхід, синтез та аналіз опрацьованих наукових даних. Шляхом впровадження до дослідження аналітичного методу інформації про сучасні закордонні та вітчизняні будівлі закладів позашкільної освіти. Також використовується метод порівняння опрацьованої наукової літератури. При виокремленні проблем сучасного стану закладів застосовувалась аналітична методологія, що полягає в прискіпливому дослідженні умов навчання, предметного наповнення, фізичного та емоційного впливу освітлення приміщень на здоров'я підростаючих митців.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ I. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ У ПРОЕКТУВАННІ ТА ФОРМУВАННІ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	11
1.1. Аналіз попередніх досліджень та наукових публікацій	11
1.2. Історія створення та розвитку закладів позашкільної освіти на теренах України	12
1.3. Аналіз дизайну приміщень сучасних закордонних позашкільних закладів освіти.....	15
1.4. Аналіз дизайну приміщень вітчизняних позашкільних закладів.....	21
1.5. Сучасні тенденції у проектуванні простору позашкільних закладів освіти.	24
Висновки до першого розділу.....	26
РОЗДІЛ II. НОРМАТИВНА БАЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕР'ЄРІВ ПРИМІЩЕНЬ ЗАКЛАДІВ	28
2.1. Класифікація закладів позашкільної освіти	28
2.2. Вимоги до облаштування території закладу та його розміщення.....	30
2.3. Вимоги до планувальних рішень.....	31
2.4. Забезпечення пожежної безпеки	33
2.5. Ергономічні норми меблевого облаштування.....	34
2.6. Вимоги до освітлення.....	36
2.7. Вплив кольору на психоемоційний стан дитини.....	38
Висновки до другого розділу.....	40
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ – ШКОЛИ МИСТЕЦТВ	41
3.1. Звукоізоляція як акцент інтер'єру.....	41
3.2. Відкритий простір – запорука психологічної рівноваги.....	43

3.3. Озеленення навчального простору	45
3.4. Використання актуальних кольорових рішень.....	50
3.5. Елементи патріотичного виховання	52
Висновки до третього розділу.....	53
РОЗДІЛ IV. ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДУ	
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	54
4.1. Технічне завдання на проектування.....	54
4.2 Ситуаційна схема розташування закладу та генплан прилеглої міщевості.....	55
4.3. Концепція проєктованого внутрішнього простору школи-мистецтв	56
4.4. Планувальне рішення та функціональне планування закладу.....	58
4.5. Функціональне зонування та меблеве облаштування приміщень....	61
4.6. Концептуальний підхід та його прояв у розробленому інтер'єрі...	61
4.7. Безпечність вибору матеріалів.....	62
4.8. Розробка інтер'єрного наповнення та озеленення простору.....	64
4.9. Охорона навколишнього середовища.....	66
4.10. Охорона праці. Аналіз умов праці, усунення небезпечних і шкідливих чинників.....	68
Висновки до четвертого розділу.....	71
Загальні висноки.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми. Мистецтво – це процес або підсумок вираження внутрішнього стану людини або особливостей оточуючого світу в художньому образі. Результат творчого розвитку спрямований на зацікавлення не лише автора, а й оточуючих шляхом отримання позитивних емоцій.

Виховання грамотних, освічених і талановитих дітей, опираючись на вивчення культурної спадщини великих митців та основ мистецької освіти є актуальним шляхом естетичного виховання народу. Заняття музикою, малюванням, танцями чи театральною майстерністю розвивають емоційність, почуття ритму, допомагають заспокоїтись та відволіктись від стресів та негативного впливу навколишнього світу. Гра на музичному інструменті розвиває координацію і дрібну моторику рук, що позитивно відображається на роботі мозку, збільшує рівень кмітливості дитини та розвиває пам'ять. Спів позитивно впливає на діяльність дихального апарату, зменшуючи кількість простудних захворювань. Заняття хореографією допомагають зміцнити м'язи спини, розвинути правильну поставу, яка псується в умовах здобуття освіти в звичайній школі, розвинути гнучкість та оздоровлюють організм в цілому.

Найголовнішим завданням школи мистецтв є виховання грамотних, освічених і талановитих учнів, опираючись на вивчення культурної спадщини великих митців та основ мистецької освіти. Позашкільний заклад слугує своєрідним порталом, через який діти потрапляють у світ прекрасного. Перебуваючи в школі, юні митці навчаються естетиці сприйняття світу, що в результаті призводить до створення шедеврів. Філософ Мераб Мамардашвілі вважає, що мистецтво, як і релігія, є механізмом, який вибиває людину зі звичного потоку буденності й допомагає доторкнутися до гармонії чогось неземного.

Заняття музикою, малюванням, танцями чи театральною майстерністю розвивають емоційність, почуття ритму, допомагають заспокоїтись та відволіктись від стресів та негативного впливу навколишнього світу. Гра на

музичному інструменті розвиває координацію і дрібну моторику рук, що позитивно відображається на роботі мозку, збільшує рівень кмітливості дитини та розвиває пам'ять. Спів позитивно впливає на діяльність дихального апарату, зменшуючи кількість простудних захворювань. Заняття хореографією допомагають зміцнити м'язи спини, розвинути правильну поставу, яка псується в умовах здобуття освіти в звичайній школі, розвинути гнучкість та оздоровлюють організм в цілому.

На ранніх роках розвитку особистість потребує естетичного виховання та розкриття талантів. Відсутність творчого розвитку в будь-яких його проявах може призвести до відчуття нереалізованості та емоційної неповноцінності в майбутньому житті. Тому в сучасних умовах гостро постає питання необхідності організації простору закладів позашкільної освіти з зосередженістю на мистецькому розвитку дітей.

Проектування школи мистецтв має бути одним з найважливіших завдань для будь-якої розвиненої держави. Адже саме в цих закладах закладається культурний і ментальний рівень підростаючого покоління.

Об'єкт проектування заклад позашкільної освіти

Предмет проектування дизайн інтер'єру закладу позашкільної освіти – школи мистецтв.

Мета розробити дизайн інтер'єру закладу позашкільної освіти в м. Вінниці з дотриманням усіх нормативних вимог проектування даного типу закладів; створити емоційно-позитивне середовище для спокійного та зацікавленого зростання, розвитку та естетичного збагачення дітей.

Завдання:

- Проаналізувати та дослідити закордонний і вітчизняний досвід грамотного формування дитячого простору в закладах позашкільної освіти.
- Дослідити вплив виховного процесу на облаштування інтер'єрів.
- Проаналізувати та визначити необхідні вимоги до дизайну та проектування закладів позашкільної освіти.

- Розробити концепцію вирішення інтер'єру школи мистецтв.
- розробити детальні креслення поверхів, підлоги, освітлення та предметного наповнення приміщень, створити візуалізації приміщень, розгортки та експлікації використовуваного обладнання та матеріалів;

Практичне значення: Створення дизайну закладу позашкільної освіти, який базуватиметься на подоланні та вирішенні всіх актуальних проблем у формуванні дитячих навчальних осередків. Акцент спрямовано на забезпечення стійкого та здорового психологічного стану, гарного настрою, зацікавлення, спонукаючого до навчання, розвитку та естетичного збагачення дітей.

РОЗДІЛ І. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ У ПРОЕКТУВАННІ ТА ФОРМУВАННІ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1. Аналіз попередніх досліджень та наукових публікацій.

Науковці активно займаються вивченням питання поліпшення умов здобуття позашкільної освіти, історії її розвитку та становлення, особливостей організації процесу навчання та розкриття творчого потенціалу дітей. Проводячи безліч досліджень, автори наукових праць прагнуть вплинути на створення належних умов для якнайкращого розвитку особистості вихованців закладів.

Вивченням особливостей сприйняття простору в дітей займався Ананьєв Б. Г. В його книзі [3] коротко викладено загальну теорію сприйняття простору, відведено підсумки експериментальних досліджень вікових функцій розвитку, описано сприятливі умови просторової орієнтації підлітків.

Дослідженням історії становлення позашкільної освіти в різні періоди займалися: С. М. Букреєва, О. Г. Глух, В. Є. Берека, А. В. Гуцол, В. В. Вербицький, Л. С. Жданова, А. П. Романов, М. І. Наказний. Вивченню історії дитячого руху присвятили дисертаційні дослідження І. В. Руденко та Н. М. Коляда. Досі залишається невивченою історія розвитку технічного та туристично-краєзнавчого напрямків позашкільної освіти, історія розвитку дитячих центрів, багатьох цілорічних піонерських таборів [27].

Можливість інтеграції дизайну позашкільного простору на основі вподобань учнів висвітлює Захар Мохтарманеш. В науковій праці Коберник О.М. висвітлено основні аспекти теорії і методики позашкільної освіти та особливості організації творчого навчання. Додатково наведено вимоги до облаштування приміщень закладів позашкільної освіти.

П. Бахмохаматі та Е. Нурзай охарактеризували закономірності оптимізації дизайну навчальних кабінетів з точки зору кількості штучного та денного освітлення з урахуванням теплового та зорового комфорту дітей. У праці С. Л. Ліпської розглянуто проблему вдосконалення музичної підготовки в умовах позашкільної спеціалізованої освіти. Охарактеризовано можливості створення

комплексної системи художньо-творчого розвитку учнів.

Питання підбору колірних рішень з метою створення комфортних умов для навчання учнів та сприятливої робочої обстановки проаналізовано у праці Кучеренко Е. В. [8].

1.2. Історія створення та розвитку закладів позашкільної освіти на теренах України.

Становлення в Україні системи позашкільної освіти бере початок з 1918 р. В серпні 1917 року Генеральним секретаріатом народної освіти (з січня 1918 року - Міністерство народної освіти) був створений департамент позашкільної освіти. У розробленому плані діяльності Департаменту передбачалося: керування галуззю позашкільної освіти в Україні, облаштування осередків та відкриття позашкільних відділів в регіонах, налагодження методичної роботи, організація навчальних курсів для викладачів позашкільної освіти, соціалізація молоді та формування національної свідомості.

Незважаючи на проведення бойових дій на території України 13 січня 1919 року проведено нараду діячів дошкільного виховання та позашкільної освіти. Під час засідання Софія Русова виступила з доповіддю «Роль позашкільної освіти та її зв'язок зі школою», акцентуючи увагу на важливість впровадження роботи закладів позашкільної освіти, підкреслила як основне завдання діяльності - роботу не тільки з дітьми, а й з дорослими, ліквідацію неписьменності населення та розвиток освітньої самостійності. В результаті з'їзду - позашкільну освіту включено до загальної державної системи освіти [27].

Станом на лютий 1919 року на теренах України налічувалось 134 дитячих майданчики, 111 дитячих садків, 7 дитячих будинків, 7 клубів, 6 дитячих колоній, 1 дитяче містечко, 1 дитячий народний дім. У березні в Харкові відбувся з'їзд представників позашкільної освіти, де було розроблено положення про проведення дитячої позашкільної освіти. Найпоширенішими формами позашкільної роботи в цей період були: політбесіди та політігри, свята, заняття в

бібліотеках-читальнях, проведення вечорів самодіяльності та екскурсій. З'являються дитячі клуби та гуртки різного спрямування, для навчання дітей в літній період створюються літні трудові колонії.

У будівлі губернаторського палацу [18] 25 червня 1920 року в Полтаві було відкрито Дитячий палац – перший український багатoproфільний позашкільний заклад дитячої творчості. У ньому функціонували різноманітні творчі гуртки, заклад налічував дев'ять майстерень (крою та шиття, шевська, плетіння, в'язання, палітурна, столярна та ін.).

На початку 20-х років на території УРСР виникають гуртки юних натуралістів, 3 1925-го в Києві починає працювати Біологічна станція. Станом на 1930 рік в системі позашкільної освіти здобували знання 17 000 дітей, функціонували 675 гуртків і 8 станцій юних натуралістів. В 1938 році на теренах України діє 4 000 гуртків і 20 станцій юннатів. У 1920 році в Харкові відкрито перший дитячий театр, а в 1927 - дитяча технічна станція, що сьогодні є Державним центром позашкільної освіти. У 1924 році було проведено оздоровчу кампанію, що переросла в напрямок позашкільної роботи. Розпочало діяльність 500 дитячих майданчиків, 323 піонерських табори, 84 фізкультурні майданчики, 46 сонячних майданчиків при поліклініках, 35 дитячих санаторіїв і 29 оздоровчих колоній.

Протягом 1930-х рр створюються нові типи позашкільних закладів: Палац піонерів, що вперше відкрито 5 вересня 1935 року в Харкові, дитяча залізниця в 1936 році в Дніпрі, дитяча ігротека в Одесі 2 травня 1935 року. Надалі розвиток позашкільної діяльності був перерваний Великою Вітчизняною війною.

Після прийнятого [4] в 1958 році закону «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про розвиток системи народної освіти в СРСР» в УРСР роз починається процес розвитку позашкільної освіти. Період з 1970 по 1985 роки характеризується швидкими темпами зростанням кількості позашкільних навчальних закладів (Табл. 1). Спорудження палаців піонерів оголошені

ударними комсомольськими будівництвами, палаци було збудовано в Києві, Вінниці, Кривому Розі, споруджено бібліотеку-музей в Каневі. Виникають такі нові типи позашкільних осередків як: дитячі автодороги, військово-спортивні клуби, будинки комсомольців-школярів, дитячі та юнацькі обсерваторії та клуби юних моряків

Табл. 1. Кількість позашкільних закладів освіти в УРСР

Тип закладу	1970 рік	1975 рік	1980 рік	1985 рік
Загальна кількість позашкільних закладів освіти	11 776	14 560	19 662	24 432
А саме:				
палаци, будинки піонерів та школярів	739	769	804	817
станції юних натуралістів	92	163	213	229
станції юних техніків	146	217	280	316
станції юних туристів	28	28	28	28
літні табори	7 752	9 673	13 804	17 707

Деякі дитячі освітні установи діяли в складі Міністерства сполучення шляхів. У містах з великими вузловими станціями створювалися будинки піонерів, що допомогло залучити додаткові кошти залізницям та полегшити матеріально-технічне постачання. З 50 дитячих залізниць СРСР (станом на 1980 рік), 16 працювало на території УРСР. До 70-х років табори юних натуралістів, техніків та туристів налічуються майже в кожній області України. Розвитку набувають і заклади з спеціалізацією на додаткові дисципліни. Так, на Закарпатті створено табір юних художників, у Дніпрі та Вінниці – табори юних філологів і математиків, у Харкові - табори юних зоологів і цінителів мистецтва, в Києві - юних істориків та спелеологів, у Криму - юних астрономів.

Позашкільна освіта в післявоєнний період виявлялась в організації гурткових занять, екскурсій, походів, культурних та тематичних вечорів, конференцій, лекцій, оглядів, ігор та конкурсів, олімпіад, свят та фестивалів. До 1991 року в УРСР сформувалась розвинена самостійна система позашкільної

освіти, що складалась з понад 3000 установ та налічувала кількість вихованців близько 2,9 млн. дітей.

У висновку, в передвоєнний період в УРСР сформувалась система позашкільної освіти, в яку входили комплексні та профільні типи навчальних закладів. Було облаштовано велику кількість позашкільних установ, що займались культурною, науковою, дослідницькою та державно-просвітницькою діяльністю дітей та молоді. Також визначено основні напрями позашкільної освіти та її форми. У 1944-1958 рр. відбувається відродження системи позашкільної освіти. Відбулося становлення нормативної бази позашкільної освіти, позашкільних установ масово розташовуються по містах. На проміжок часу 1959-1991 рр. приходиться абсолютний підйом позашкільної освіти.

1.3. Аналіз дизайну приміщень сучасних закордонних позашкільних закладів освіти

Перед створенням проекту школи мистецтв було вивчено та проаналізовано сучасні аналоги існуючих закладів позашкільної освіти [9].

Майстри архітектурної компанії Dom Arquitectura працювали над створенням музичної школи в Іспанії, розробивши простір для продуктивних і успішних занять мистецтвом, з урахуванням смаків та вподобань відвідувачів і учнів (рис. 1). Дизайн всіх кімнат є лаконічним, витриманий в єдиному нейтральному стилі, щоб елементи інтер'єру не відволікали увагу учнів від предмету. Кожен з кабінетів закладу розроблений з урахуванням хорошої ізоляції від зовнішніх джерел шуму. Кімнати для занять відокремлені від загальної конструкції будівлі, від її даху, фасаду та підлоги, а виконане оздоблення не передбачає пропуск шуму всередину і назовні приміщень. В дизайні закладу простежується використання мінімальної кількості акцентних кольорів, винятком є лише червоні стільці. Загальне вирішення приміщень закладу є спокійним та не відволікаючим від продуктивної праці. Стінки

рецепції в холі мають малюнок клавіш фортепіано, тим самим з першого кроку нагадуючи відвідувачам про призначення закладу.

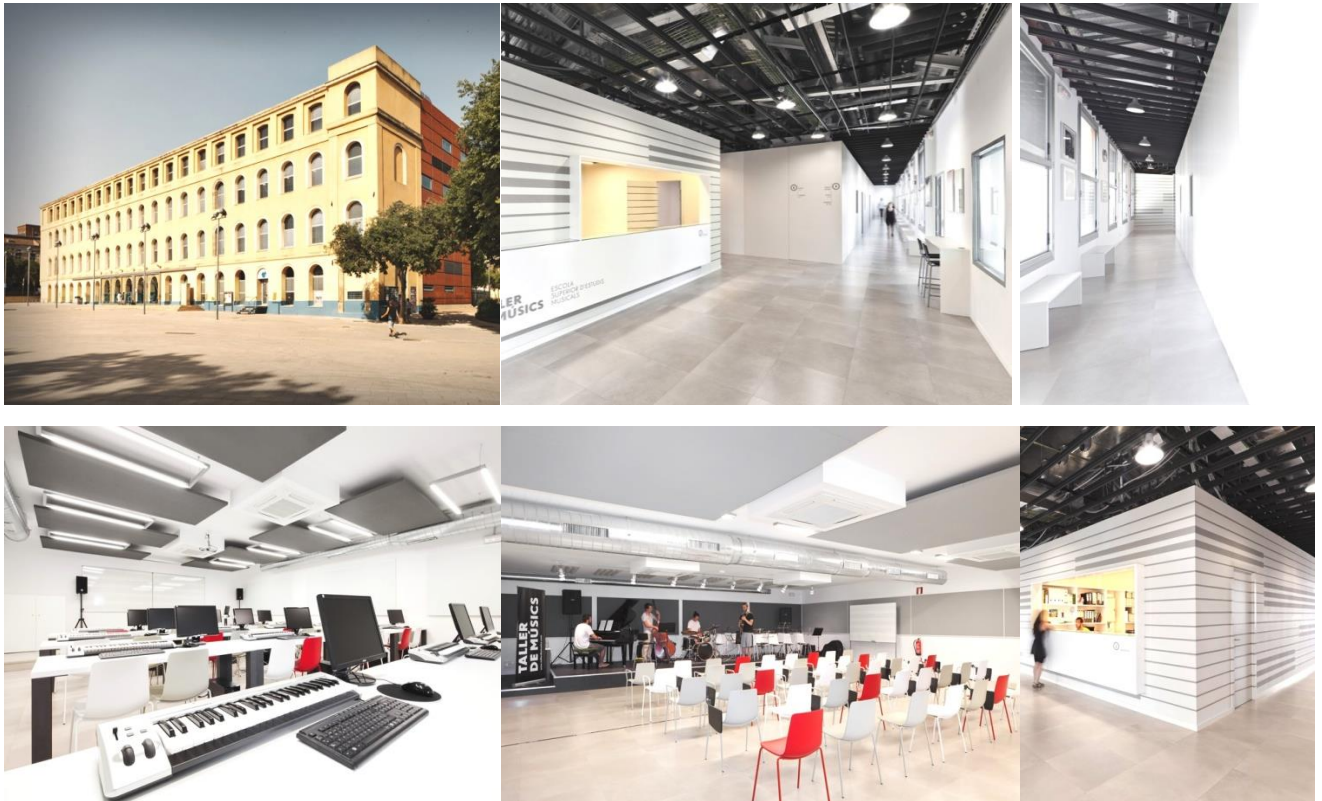

Рис. 1. Музична школа, Іспанія

У проекті хореографічної школи Flex (рис. 2) в Новосибірську кожне приміщення є самобутнім та цікавим. В дизайні школи дотримано одне й теж стиліське рішення: стелі фарбовані в чорний колір, такі ж і елементи декору, основні покриття стін в сірих і білих тонах. Найголовнішою прикрасою інтер'єру виступає існуюча пофарбована цегла. Такі кольорові поєднання та матеріали чудово підкреслюють особливості закладу та враховують його функціональне призначення. В інтер'єрі наявні всі необхідні елементи для продуктивних занять та гарного настрою учнів. Чорні лінії на стінах візуально вказують напрям руху відвідувачів по закладу.

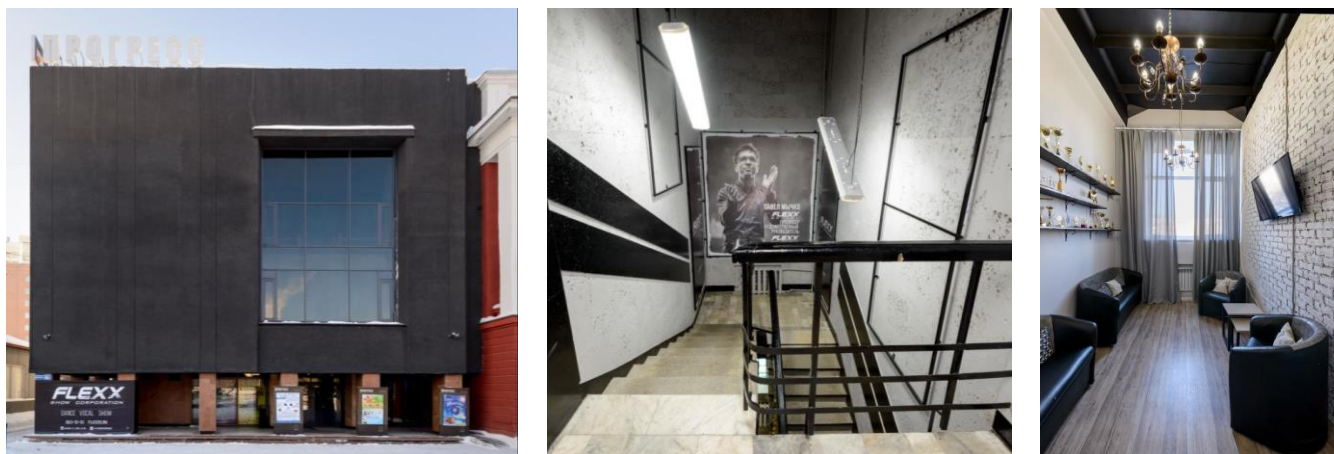

Рис. 2. Хореографічна школа, Новосибірськ, Росія

Головна танцювальна зала школи (рис. 3) площею понад 200 м² із застарілого приміщення зі звичайною цеглою на стінах перетворилась на сучасний танцювальний простір у стилі лофт. Цегляну кладку на двох протилежних стінах, як і стелю, було пофарбовано в насичений чорний колір. Таке рішення підтримується і в екстер'єрі школи. Інші стіни зробили світло-сірими, які у взаємодії з дзеркалами надають приміщенню повітря та простору. Тим самим було створено стильний простір, що не відволікає вихованців закладу від навчального процесу.

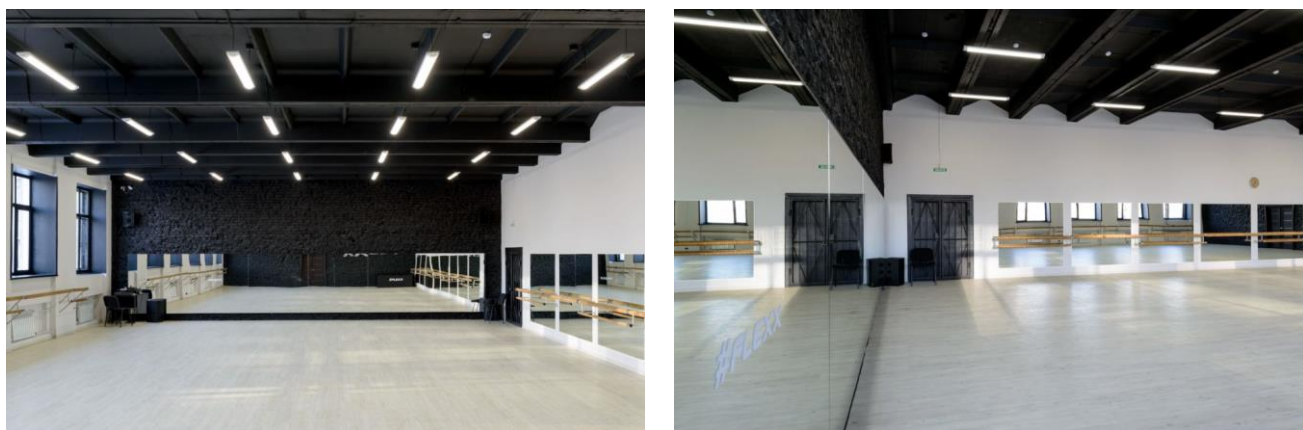

Рис. 3. Танцювальна зала в хореографічній школі, Новосибірськ, Росія

Дизайн інтер'єру кулінарної школи ROC Mondriaan (рис. 4) нідерландській Гаазі був розроблений спеціалістами архітектурного бюро Fokkema & Partners. Заклад призначений для підготовки та навчання грамотних кулінарів та для проведення міських міжнародних конкурсів. Загальна концепція полягає у

розробці просторих і світлих приміщеннях з панорамними вікнами і ніжним оздобленням в пастельних тонах, поділених на декілька зон.

Головна зала будівлі об'єднує простір кухні, відокремлений від зони для відвідувачів прозорими перегородками, обідні майданчики, зони відпочинку та рецепції. Для кожної із наявних зон були підібрані індивідуальні меблеві гарнітури та індивідуальні системи освітлення, що представлені різними оригінальними абажурами на довгих шнурах. Використання живих рослин створює невимушену атмосферу, надаючи їй затишку, що є необхідним для легкого і комфортного навчання. В зонах для відпочинку встановлено зручні дивани та крісла з оббивкою з натуральної шкіри або м'якої тканини [21].

Рис. 4. Головна зала кулінарної школи ROC Mondriaan, Гаага, Нідерланди

Інтер'єр музичної школи на північному заході Москви (рис. 5) розробила архітектор Анастасія Колчина. Навчальний заклад знаходиться на першому рівні житлового будинку, таке розташування визначило головний вектор проекту – створення достатнього рівня шумоізоляції. В результаті ліквідації головної

проблеми було створено стелю з шумоізоляційних плит на стельових підвісах, для стін використано перфорований гіпсокартон, він знищує відлуння і забезпечує акустичний комфорт. В інтер'єрі надано перевагу теплим літнім відтінкам, тому для підлоги обрано лінолеум сміливого кольору морської хвилі. Ніжні плямисті патерни є окрасою всього інтер'єру, в навчальних кабінетах взаємодіють з точковими чорними візерунками.

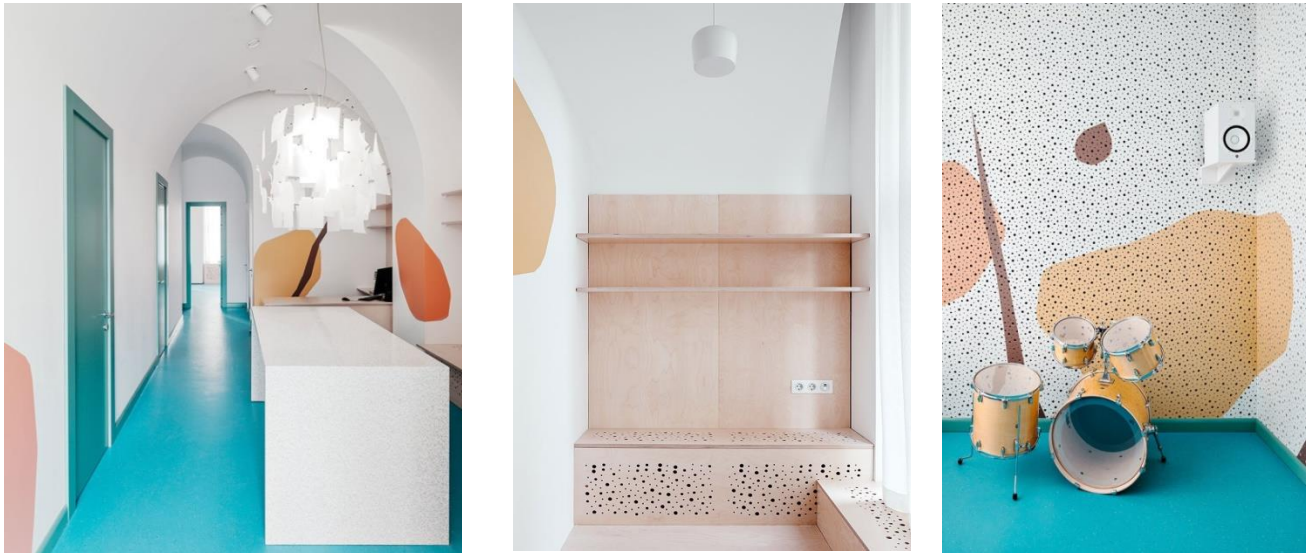

Рис. 5. Музична школа, Москва, Росія

Найбільшою прикрасою проекту є стеля з акустичних плит в концертній залі (рис. 6). Вона виглядає досить ефектно, є унікальною розробкою дизайнера, і добре виконує свою основну функцію - звукоізоляцію. Залу для виступів розділяє трансформована перегородка, завдяки якій в звичайні дні велике приміщення перетворюється в два окремих класи, чим збільшує функціональність площі закладу.

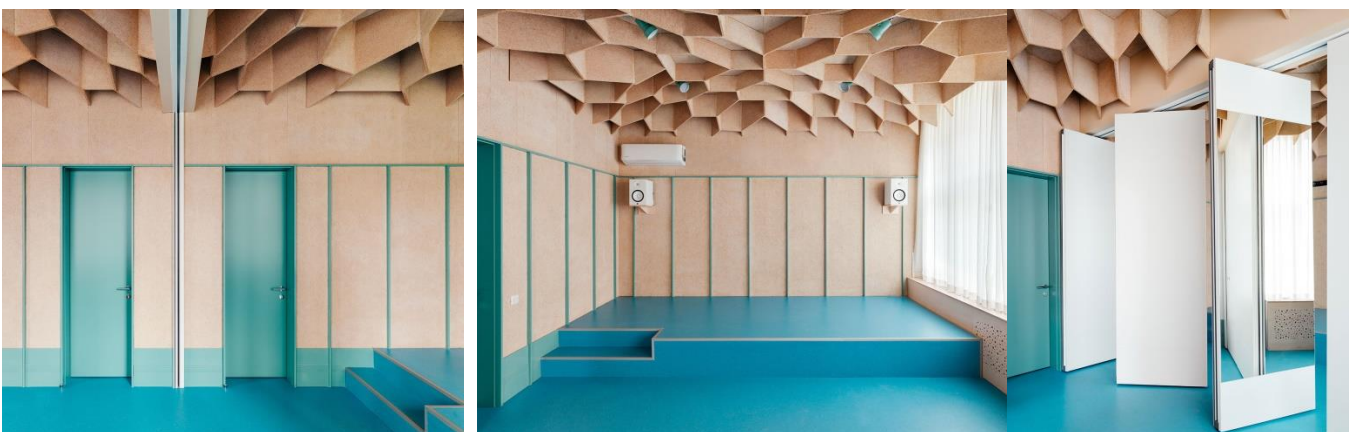

Рис. 6. Концертна зала музичної школи, Москва, Росія

Невеличка приватна музична школа (рис. 7) бразильського міста Нова-Прата має незвичайний дизайн робочих приміщень, розроблений компанією OE1 Arquitetos. Дизайнери прагнули відтворити в інтер'єрі простоту та витонченість, присутню музичним інструментам. На вході в школу розташувалась простора концертна зала. З двох сторін зали розташувалися дві затишні репетиторські кімнати. Було вирішено вдосконалити акустичні можливості репетиторських для підвищення комфорту юних талантів. Зі стружкових плит були виготовлені стіни кімнат, з такого ж матеріалу виготовлено підставки для ніг, табурети та книжкові полиці.

Рис. 7. Музична школа, Нова-Прата, Бразилія

Репетиційний центр балетної трупи (рис. 8) Німецької Рейнської Опери у місті Дюссельдорф нараховує два великих репетиційних залів, що за розмірами є ідентичними до сцени Рейнського оперного театру, три менших зали, роздягальні, кімнати відпочинку й апартаменти артистів.

Індустріальний характер навколишнього середовища будівлі перейнято в інтер'єр. Балетна зала має мінімально оброблені бетонні стіни, що взаємодіють з підвісними білими панелями та головним елементом балетної зали – дзеркалами. Такий інтер'єр надає закладу невластивої для балетної школи брутальності та значимості, але виключивши наявність будь-яких проявів надмірності.

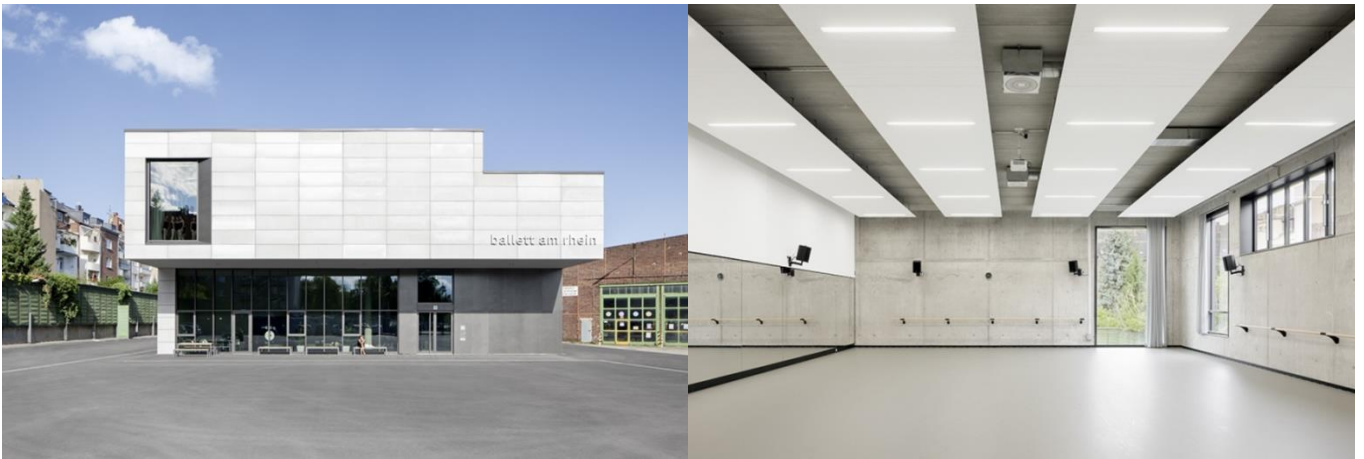

Рис. 8. Репетиційний центр балетної трупи Німецької Рейнської Опери, Дюссельдорф, Німеччина

1.4. Аналіз дизайну приміщень сучасних вітчизняних позашкільних закладів освіти

Нажаль, на теренах України досить складно знайти позашкільні заклади освіти з продуманим дизайном. Таким чином, можна вважати, що більшість закладів не турбується про психоемоційне дитяче здоров'я. В результаті проведених досліджень [3] було віднайдено заклади, що не тільки не поступаються закордонним сусідам, а навіть перевершують їх.

Коворкінг та школа іноземних мов Underhub (рис. 9) в Києві, створені архітектором Емілем Дервішем, є яскравим закладом, що запам'ятовується незвичним та цікавим інтер'єром для багатофункціонального простору. Головне завдання – поєднання різних за функцією приміщень в цілісний заклад за допомогою дизайну приміщень. Так, основним кольором є нейтральний білий, в симбіозі з яким будь-який акцентний колір виглядає цікаво та доцільно. Кожне приміщення закладу має свій особливий акцентний колір, а в холі відбувається їх об'єднання.

Рис. 9. Коворкінг та школа іноземних мов Underhub

На підлозі кольоровими лініями показано напрями руху до тих чи інших кольорових приміщень. Прототипом створення полос стала карта лондонського метро. В результаті, для закладу було розроблено власну систему указників орієнтування в просторі закладу (рис. 10).

Рис. 10. Схема руху відвідувачів закладу Underhub

Крім школи іноземних мов Underhub налічує приміщення для лекцій, конференц-зал та кабінети для різноманітного функціонального використання. На стелі закладу неприховано комунікації, що теж є нагадуванням індустріального метро. Головною прикрасою приміщень є дизайнерські стільці з імітацією павутинки на спинках, що слугують об'єднуючим елементом всіх кімнат (рис.6).

Рис. 11. Інтер'єр коворкінгу та школи іноземних мов Underhub

Дизайн закладу гімназії А+ в місті Києві не має конкурентів на теренах України. Гімназія А+ (рис. 12)- це інноваційне освітнє середовище, розраховане на навчання 600 учнів і спрямоване на розвиток талантів дітей. Площа закладу становить понад 8 000 м², до складу гімназії входять: актова зала, багатофункціональна спортивна арена, хореографічна студія, шкільний театр, гімнастична та медіа студії, художні та музичні класи, кабінети інформатики, хімії та біології. Будівля споруджена з використанням сучасних систем: теплових насосів, що використовують енергію землі і постачають її для потреб гімназії, мультифункціонального скла, що регулює прогрів повітря, сонячних батарей, «розумного» освітлення, інноваційної вентиляції, трирівневого очищення води. Дизайн приміщень розроблявся з ідеєю створення комфортного дитячого простору з забезпеченням всіх фізичних та емоційних потреб. Інтер'єр кожного з приміщень індивідуальний, оздоблення різниться в залежності від

функціонального призначення приміщень, яскравий та сучасний. Навчальні кабінети обладнані мультимедійною технікою, ортопедичними меблями та відповідають освітнім і віковим потребам дітей.

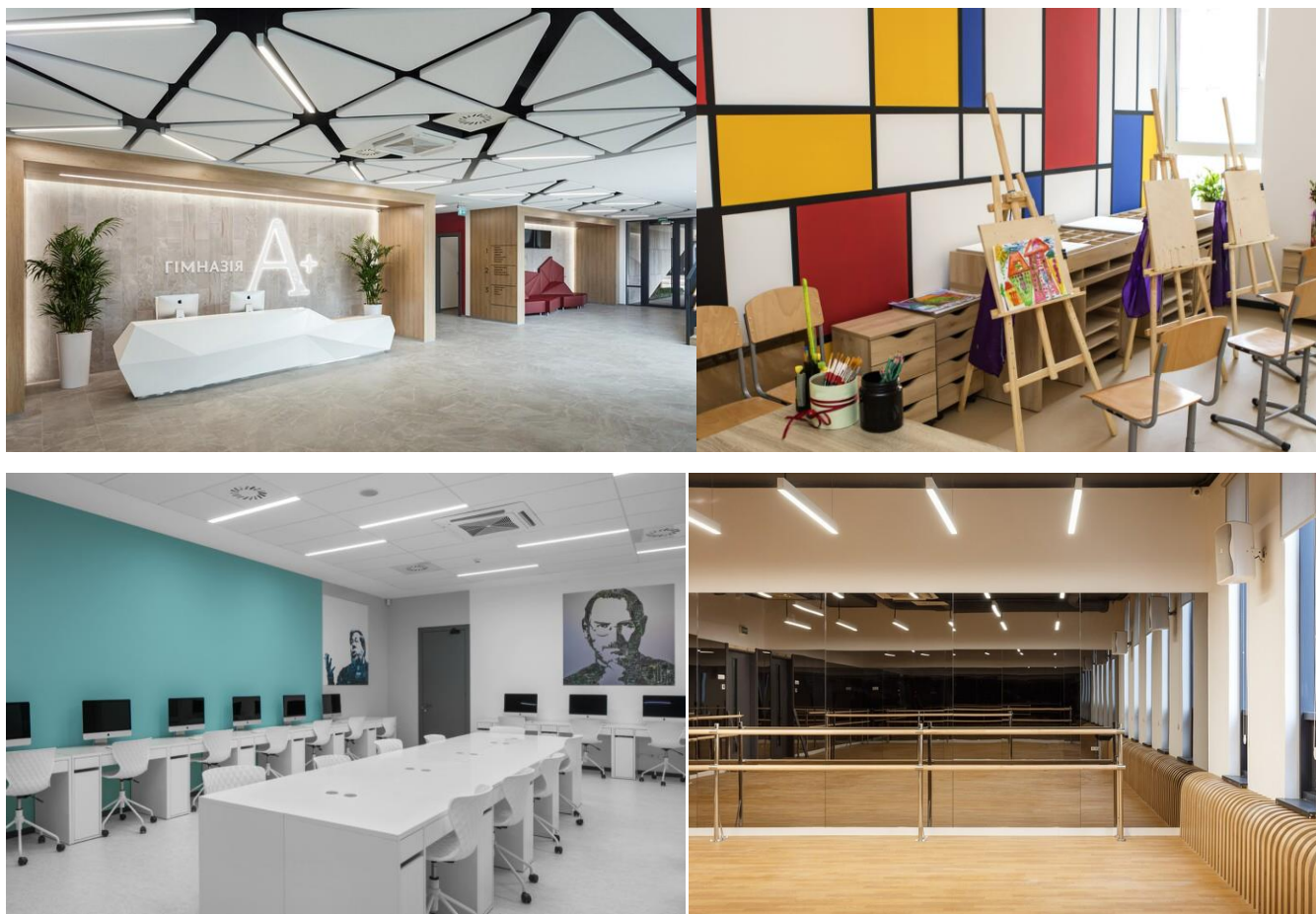

Рис. 12. Гімназія А+, Київ, Україна

1.5. Сучасні тенденції у проектуванні простору позашкільних закладів освіти.

Розробка дизайну інтер'єру громадських приміщень, а особливо дитячих закладів – не лише естетичне оздоблення простору, а насамперед необхідність відповідності до правил експлуатації та врахування ергономічних особливостей підростаючих вихованців. Наразі сформувались наступні тенденції.

За останні роки освітній процес сучасних позашкільних закладів починає трансформуватися від стандартного підходу до дитиноцентризму - забезпечення процесу навчання на основі розвитку природних здібностей, максимально враховуючи права, потреби, інтереси та вподобання учнів. В результаті все

гостріше постає питання організації навчального простору орієнтованого на дитячу особистість. Приміщення мають відповідати функціональному призначенню, мотивуюче впливати на рівень поглинання нової інформації, спілкування, забезпечувати зони як для активних розваг, так і для відпочинку.

У процесі формування дитячого навчального простору необхідно зважати на інтереси і потреби учнів та сформувати максимально затишну та комфортну атмосферу перебування в закладі. Головними завданнями при проектуванні простору школи мистецтв постають: максимальний розвиток здібностей шляхом забезпечення комфортних умов для навчання, натхнення та відпочинку; забезпечення здорових ергономічних умов здобуття освіти; організація особистісно - орієнтованого освітнього простору з урахуванням психоемоційного стану дітей різних вікових категорій; облаштування навчальних класів з необхідним предметним наповненням, достатнім рівнем звукоізоляції та освітлення.

Криволінійні форми та відсутність гострих кутів створюють в приміщеннях комфортну і невимушену атмосферу навчання. Загалом, дизайн приміщень закладу позашкільної освіти слід витримувати в єдиному нейтральному стилі, аби інтер'єр не відволікав учнів від зосередженості на навчанні [7].

Школа мистецтв зазвичай налічує музичний, художній та танцювальний напрями творчого виховання учнів. Кожна з цих галузей має певні особливості проектування приміщень, що відрізняють їх від звичайних загальноосвітніх закладів.

Функціональна структура будівлі дитячої школи мистецтв повинна розроблятися з урахуванням необхідності об'єднання приміщень одного призначення в осередки та розподілити їх по території закладу в залежності від функціональних, звукоізолюючих й акустичних вимог.

Рекомендується проводити поверховий розподіл [1] навчальних приміщень, з розташуванням на нижніх поверхах приміщень для групових занять, танцювальний та актовий зали та буфет, на верхніх – класи індивідуальних занять та приміщення адміністрації. За можливістю зону занять учнів підготовчих відділення доцільно розміщувати на першому поверсі будівлі, зонально ізолюючи від учнів старшого віку.

Зважаючи на різні вікові та антропометричні показники велику увагу слід відвести врахуванню ергономіки, адже відсутність фізично зручного робочого місця призводить до проблем зі здоров'ям у подальшому. Необхідно підбирати меблеве наповнення приміщення, що буде підлаштовуватися індивідуально під кожного учня, незважаючи на зріст чи інші параметри. Так як в кабінетах для групових занять проводяться уроки для всіх вихованців закладу, а не розрізняються за віком чи класами, то доцільним є використання регульованих за висотою стільців та парт. Підібрані меблі повинні виготовлятися лише з натуральних та екологічно чистих матеріалів та не містити гострих кутів, що є небезпечними для дитячого здоров'я.

Висновки до першого розділу

1. Проаналізовано процес становлення системи закладів позашкільної освіти на теренах України. Рушійною силою виступала українська інтелігенція.

2. Цікавий дизайн набуває все більшого використання в освітніх закладах. У турботі про дитяче здоров'я, емоційний та фізичний стан інтер'єрні рішення радянського періоду відходять назад. До приміщень вносять яскраві фарби та розвиваючі елементи.

3. У результаті проведених досліджень виявлено, що стан інтер'єрного оздоблення середньостатистичних державних закладів залишається на досить низькому рівні у зв'язку з неможливістю фінансування.

4. У немалої частини приватних закладів, як на теренах України, так і у закордонних країнах, ситуація з інтер'єрним вирішенням приміщень набагато

краща. Дизайнери прагнуть влаштувати всередині звичайного закладу справжній казковий світ, в якому відбувається процес комфортного навчання та кращого поглиблення у творчий процес.

5. Визначено, що виховний процес та архітектурне проектування з часом розаитку поглиблюється у засади дитиноцентризму. Забезпечення психологічного комфорту наразі є провідною течією у облашьюванні внутрішнього простору закладу позашкільної освіти.

РОЗДІЛ II. НОРМАТИВНА БАЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕР'ЄРІВ ПРИМІЩЕНЬ ЗАКЛАДІВ

2.1. Класифікація закладів позашкільної освіти

Класифікація типів позашкільних навчальних закладів в Україні затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. № 433.

Відповідно до переліку входять:

1. Дитячо-юнацькі спортивні школи:
 - комплексні дитячо-юнацькі спортивні школи;
 - дитячо-юнацькі спортивні школи з видів спорту;
 - дитячо-юнацькі спортивні школи для інвалідів;
 - спеціалізовані дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву;
 - спеціалізовані дитячо-юнацькі спортивні школи для інвалідів параолімпійського резерву;
 - школи вищої спортивної майстерності.
2. Клуби:
 - військово-патріотичного виховання;
 - дитячо-юнацькі клуби моряків, річковиків, авіаторів, космонавтів, парашутистів, десантників, прикордонників, радистів, пожежників, автолюбителів, краєзнавців, туристів, етнографів, фольклористів, фізичної підготовки та інших напрямів.
3. Мала академія мистецтв (народних ремесел).
4. Мала академія наук учнівської молоді.
5. Оздоровчі заклади для дітей та молоді
 - дитячо-юнацькі табори (містечка, комплекси): оздоровчі, заміські, профільні, праці та відпочинку, санаторного типу, з денним перебуванням;
 - туристські бази.
6. Початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади (школи естетичного виховання: музичні, художні, хореографічні, театральні, хорові, мистецтв та інші).

7. Центр, палац, будинок, клуб художньої творчості дітей, юнацтва та молоді, художньо-естетичної творчості учнівської молоді, дитячої та юнацької творчості, естетичного виховання.

8. Центр, будинок, клуб еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, станція юних натуралістів.

9. Центр, будинок, клуб науково-технічної творчості учнівської молоді, станція юних техніків.

10. Центр, будинок, клуб, бюро туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді, туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді, станція юних туристів.

11. Центри: військово-патріотичного та інших напрямів позашкільної освіти.

12. Дитяча бібліотека, дитяча флотилія моряків і річковиків, дитячий парк, дитячий стадіон, дитячо-юнацька картинна галерея, дитячо-юнацька студія (хорова, театральна, музична, фольклорна тощо), кімната школяра, курси, студії, школи мистецтв, освітньо-культурні центри національних меншин.

Градація закладів позашкільної освіти [37] відбувається за віком та творчим спрямуванням. За спостереженнями психологів, учень у своєму розвитку проходить ряд стадій: ранній вік (5-10р.), молодший (ранній) підлітковий вік (10-12р.); старший (зрілий) підлітковий (13-14) і період ранньої юності (15-17). Таким чином, вікові етапи розвитку дитини майже співпадають з учнями його в певних класах:

- ранній – 1-5 класи;
- молодший підлітковий – 5-6 класи;
- старший підлітковий – 7-9 класи;
- період ранньої юності – 9-10-11 класи.

Цей поділ на вікові групи багато в чому є умовним, тому що розвиток особистості проходить нерівномірно. Інтенсивність його внутрішнього росту залежить від різних факторів – не тільки від віку, але й від соціальних умов, побуту, психологічного клімату в сім'ї і школі, і, звичайно, від індивідуальних особливостей.

Творчі об'єднання у позашкільних закладах класифікують за трьома рівнями:

1. Початковий — творчі об'єднання загальноосвітнього спрямування, що сприяють виявленню творчих здібностей дітей, розвитку інтересу до творчої діяльності.

2. Основний — творчі об'єднання, які розвивають стійкі інтереси дітей та учнівської молоді, дають їм додаткову освіту, задовольняють потреби у професійній орієнтації.

3. Вищий — творчі об'єднання за інтересами.

2.2. Вимоги до облаштування території закладу позашкільної освіти та його розміщення

Норми проектування закладів позашкільної освіти встановлені у ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти», в якому визначено види та типи навчальних закладів, вимоги щодо їх проектування [11].

Ділянка, призначена для будівництва закладу, повинна бути сприятливою у кліматичному відношенні, захищеною від запилення. Територія школи повинна знаходитись осторонь від трамвайних і залізничних колій, аеродромів та автомобільних доріг із жвавим рухом. Територія школи повинна бути упорядкована, а 40 - 50 % площі відведено озелененню.

Відстань межі закладу до житлової забудови вимагається не менше 10 м, враховуючи норми інсоляції, шумозахисту та природного освітлення. Навколо закладу позашкільної освіти слід передбачити територію для під'їзду пожежної машини з будь-якої зі сторін з урахуванням мінімальної ширини проїзду - 3,5 м. Передбачити місце для облаштування парковки з місцями, відведеними для користування інвалідами.

Загальна кількість учнів закладу визначається на етапі проектування, від чого залежить послідувачі результати будівництва. Так, для навчальних позашкільних закладів кількість учнів становить чисельність дітей, що навчаються одночасно в максимальну зміну. Розмір земельної ділянки визначається у відсотку від кількості учнів, для школи мистецтв цей показник на 1000 осіб населення становить 2,7%. Для

сільської місцевості рекомендується облаштування місць для позашкільної освіти у складі загальноосвітніх шкіл.

Для навчальних закладів рекомендується будівництво [12] не більше чотирьох поверхів. Висоту поверхів з урахуванням перекриття слід приймати не менше 3,6 м. Висота, прийнятна для приміщення, відведеного танцювальній чи спортивній залі, становить 4,2 м.

2.3. Вимоги до планувальних рішень

При проектуванні закладу позашкільної освіти враховується обов'язкова наявність функціональних груп приміщень:

- Навчальні приміщення;
- Фізкультурно-спортивні;
- Бібліотека;
- Клубно-видовищні (актова зала);
- Медичного обслуговування;
- Адміністративно-службові;
- Допоміжні та підсобні (вестибюль, гардероби, санвузли тощо).

Площа навчальних приміщень для групових занять (сольфеджіо, історії мистецтв тощо) розраховується 2,4 м на 1 дитину, кабінети з комп'ютерами (комп'ютерний дизайн) – 6 м, зали малювання, живопису та скульптури – 6 м, музичні та танцювальні зали – 6 м.

Наповненість класів групових занять становить 25 осіб, для повноцінного постачання світа довжина приміщення повинна не перевищувати 6 м [29], Вхід до приміщення на боці навпроти місця вчителя. Найпоширенішим є трирядне розташування двомісних парт. Важливим є дотримання відстані від класної дошки до перших парт, що становить не менше 2 м. Кут зору учнів відносно до дошки повинен становити $30-32^{\circ}$, за меншого показника здійснюється навантаження на кісткову систему дітей. За відстані дошки у 2 м її довжина не повинна перевищувати 3 м. Наведено варіанти розташування техніки в кабінеті графічного дизайну на рис.13.

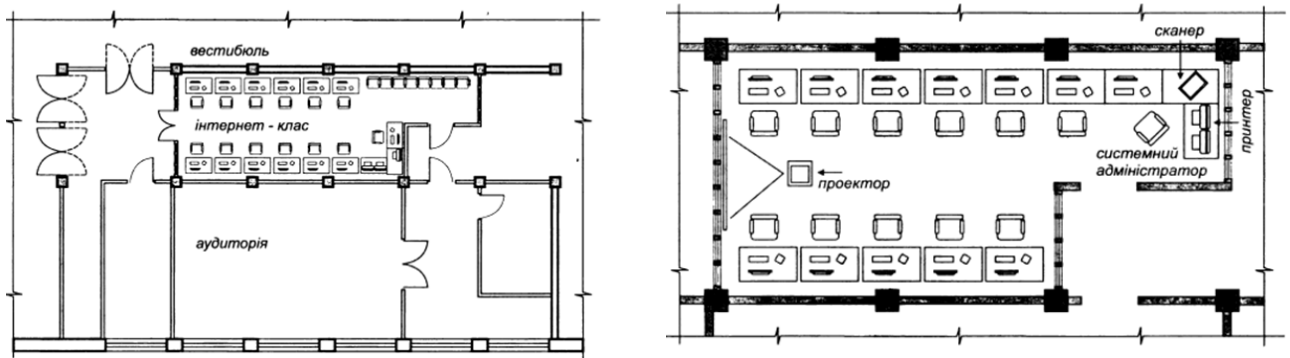

Рис. 13. Варіанти розташування комп'ютерів в класах комп'ютерного дизайну

Площа танцювального залу визначається з урахуванням 1 м^2 на 1 учня, бібліотека – $0,3 \text{ м}^2$. Бібліотека повинна територіально розташовуватись поряд з вестибюлем та сходами та мати максимально вмісткове проектування та розміщення умеблювання (рис.14).

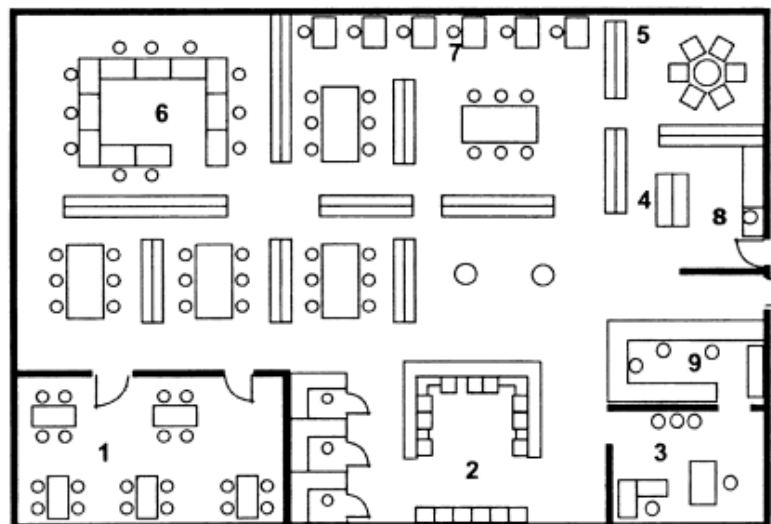

Рис. 14. Приклад планування бібліотеки

Розрахування кількості місць в актовій залі відбувається відповідно до кількості учнів закладу. (Табл.2)

Табл. 2. Розрахунок кількості місць в актових залах

Приміщення	Розрахункова кількість учнів				
	до 2000	до 2000	до 2000	до 2000	більше 10000
Актова зала	700	900	1100	1300	1500

Обов'язковою є наявність їдальні та буфету, кількість місць розраховується з урахуванням 1 місця на 3 дітей. Необхідні площі при проектуванні приміщень адміністративно-побутового призначення надано у табл.1.

Табл. 3. Площа адміністративно- побутових приміщень

Приміщення	Площа (не менше), м ²
Кабінети:	
– директора (ректора)	24
– заступника директора (проректора)	18
– завідувача відділення (кафедри)	16
Приймальня	16
Навчальна частина	18
Зал вченої ради	100
Викладацькі (вчительські)	36
Методичний кабінет	36
Кімната відпочинку та психофізичного розвантаження викладачів	74
Канцелярія	12
Бухгалтерія з касою	18
Архів	24
Ротаторна	18
Експедиція	12

Площа вестибюлю розраховується на 1 дитину 0, 25 м², в гардеробі – 0,2 м², рекреаційних приміщень – 1 м², санітарні вузли – 0,2 м². Гардеробні для учнів та вчителів влаштовують окремо.

2.4. Забезпечення пожежної безпеки

Головним орієнтиром при проектуванні простору закладу позашкільної освіти є його учні, найголовнішим завдання постає – створення безпечних умов перебування у будівлі [14].

Тому, необхідно дотримуватись існуючих норм та правил пожежної безпеки для освітніх закладів (табл.4). Ширина шляхів евакуації розраховується в залежності від найбільшої кількості людей, що можуть одночасно перебувати на поверсі школи, відбувається орієнтування на місткість закладу.

У випадку, якщо навчальний кабінет вміщує більше 15 учнів, то ширина дверей повинна становити не менше 0,9 м. Доцільна відстань від

дверей віддалених приміщень (крім мокрих та технічних зон) по коридору до виходу назовні вказана в табл. 1.

Табл. 4. Відстань по коридору від дверей найбільш віддалених приміщень

Під час евакуації	Відстань, м, за щільності людського потоку більше двох до трьох люд/м ² *		
	Для будинків навчальних закладів зі ступенем вогнестійкості		
	I-III	IIIб, IV	IIIа, IVа, V
З приміщень, розташованих між сходовими клітками або виходами назовні	50	35	25
З приміщень з виходами у тупиковий коридор або хол	25	15	10

2.5. Ергономічні норми меблевого облаштування.

У закладах позашкільної освіти, а саме школі мистецтв, робочий простір розподіляється за призначенням на 2 типи. Так, виділено звичайне робоче місце (аналогічне шкільному закладу, використовуване в групових приміщеннях), творче робоче місце (для навчальних приміщень музичного та мистецького спрямування) та танцювальне (в танцювальній залі). Робоче місце - частина простору, обладнана необхідними засобами, в якій здійснюється трудова діяльність людини чи групи людей.

Щоб відповідати своєму призначенню, робоче місце має бути правильно організоване, його засоби та предмети праці - оптимально розташовані. Навчальне місце має бути зручним для роботи протягом робочого дня [16] упродовж усіх років навчання. При його конструюванні та раціональному організуванні необхідно зважати на такі вимоги:

- антропометричні, тобто відповідність розмірів обладнання і функціонального простору розмірам тіла школяра в статиці та динаміці;
- біомеханічні, що передбачають дотримання біомеханічних умов рівноваги тіла учня,
- фізіологічні, які передбачають забезпечення насамперед нормального зорового сприймання, вільного дихання, правильного кровообігу;

- естетичні, які передбачають естетично правильний добір форми і кольору обладнання, меблів, оформлення, відповідне інтер'єру приміщення, раціональне впорядкування предметів на робочому столі.

Отже, з фізіолого-гігієнічного погляду оптимальні умови для роботи учня забезпечують відповідність навчального обладнання довжині та пропорціям його тіла, збереження найменш втомливої пози і здійснення економних робочих рухів. Для забезпечення цих умов керуються загальними педагогічним, гігієнічним та психолого-естетичним принципами.

Відповідно до педагогічного принципу обладнання та інвентар за характеристиками та розташуванням мають сприяти проведенню навчального процесу. Гігієнічний принцип передбачає відповідність основних параметрів меблів, навчального обладнання та інструментів анатомо-фізіологічним можливостям учнів. Меблі повинні бути портативними, міцними, водостійкими, з малою теплопровідністю матеріалу. Світлі тони забарвлення, приємні, вишукані форми меблів, обладнання та інструментів забезпечать психологоестетичний принцип організації шкільного середовища.

Ергономічно [30] дуже важливі конкретні санітарно-конструктивні параметри найуживанішого обладнання - парт, столів, стільців, класних дошок, верстатів тощо. Параметри обладнання мають відповідати таким вимогам:

- висота сидіння повинна відповідати середнім розмірам довжини гомілки зі стопою дітей із певним зростом зі збільшенням на 2 см на товщину підбора;
- глибина сидіння має дорівнювати $2/3$ - $3/4$ довжині стегна для запобігання стиснення кровоносних судин і нервів нижніх кінцівок;
- спинка стільця повинна забезпечувати попереково-куприкову і підлопаточну опору;
- дистанція спинки (відстань по горизонталі від заднього краю стола (кришки) до спинки) має дорівнювати середній величині передньо-заднього діаметра грудної клітки школяра відповідного зросту зі збільшенням на 3-5 см;
- кришка стола повинна мати нахил до горизонтальної площини 14 - 15° ;

- диференціація (відстань по вертикалі між заднім краєм стола і площиною сидіння) визначається висотою розміщення передпліччя школяра над сидінням за правильної пози для письма (табл. 5);

- дистанція сидіння, яка є відстанню від переднього краю сидіння по горизонталі до точки перехрещення площини сидіння з перпендикуляром, опущеним від заднього краю стола, зверненого до школяра, до площини сидіння, для читання і письма повинна бути негативною - край сидіння має заходити під кришку стола на 4 см.

Лінія, проведена від очей учня до точки [23], що спостерігається на класній дошці або на площині навчального посібника, повинна утворювати з фронтальною площиною кут не менше 45°, краще - 60-90°. Найкращим є природне освітлення; при штучному оптимально освітлювати робоче місце.

В туалетних кімнатах висота перегородок повинна становити не менше 1,75 м та не досягати підлоги на 0,1 м, комфортний розмір кабін становить 0,8 x 1 м. Прохід між кабінами та стіною за відсутністю пісуарів становить 1,1 м, за наявності – 1,8м.

Табл. 5. Основні розміри ергономічного навчального умеблювання

Параметри стула	Рост учащихся и студентов в обуви, см				
	116—130	131—145	146—160	161—175	> 175
Высота сиденья над полом, мм	300	340	380	420	460
Ширина сиденья, не менее, мм	270	290	320	340	360
Глубина сиденья, мм	290	330	360	380	400
Высота нижнего края спинки над сиденьем, мм	130	150	160	170	190
Высота верхнего края спинки над сиденьем, мм	280	310	330	360	400
Высота линии прогиба спинки, не менее, мм	170	190	200	210	220
Радиус изгиба переднего края сиденья, мм	20—50				
Угол наклона сиденья, °	0—4				
Угол наклона спинки, °	95—108				
Радиус спинки в плане, не менее, мм	300				

2.6. Вимоги до освітлення.

В ході проведення досліджень встановлено, що для навчальних приміщень з художнім та музичним нахилом доцільно обирати місця розташування, що є достатньо освітленими природними джерелами. Вікна навчальних приміщень для групових занять повинні бути орієнтовані на південно-східну, східну та південну сторони. На північний бік можуть

орієнтуватись віконні отвори кабінетів малювання, креслення та комп'ютерного дизайну.

У приміщеннях, де учні сидять за партами слід організувати внутрішній простір так, аби бічне природне освітлення знаходилося ліворуч. Спрямування світлового потоку спереду та ззаду дітей є недопустимим. У кабінетах живопису, рисунку, скульптури та хореографічних залах доцільно застосовувати двостороннє бічне природне освітлення. Беручи до уваги, що заняття в залі часто проводяться у вечірній період, то приміщення повинно бути добре освітленим. Для забезпечення необхідного рівня освітленості, окрім стельових, використовуються підлогові світильники (рис.15).

Роботу з фарбами та кольорами в кабінетах рисунку та скульптури краще виконувати при денному освітленні. Але, при організації простору слід облаштувати достатнє штучне підсвічування, що є важливим при навчанні вище сказаних дисциплін. Для освітлення класної дошки необхідно обладнати місцеве освітлення, таке як софіти. Кількість та потужність освітлювальних приладів слід підбирати виходячи з площі приміщень та їх функціональне призначення. Безпосередньо над робочим місцем дитини бажано облаштовувати додатковий спрямований світильник, особливо при малюванні чи ліпленні. Найкращим варіантом для використання в класах – майстернях є підвішені світильники (рис. 16), які можна трансформувати і спрямовувати їх світловий потік під будь-яким кутом.

При проектуванні закладів позашкільної освіти допускається формувати лише душові, туалети, комори і складські приміщення без природного освітлення [15].

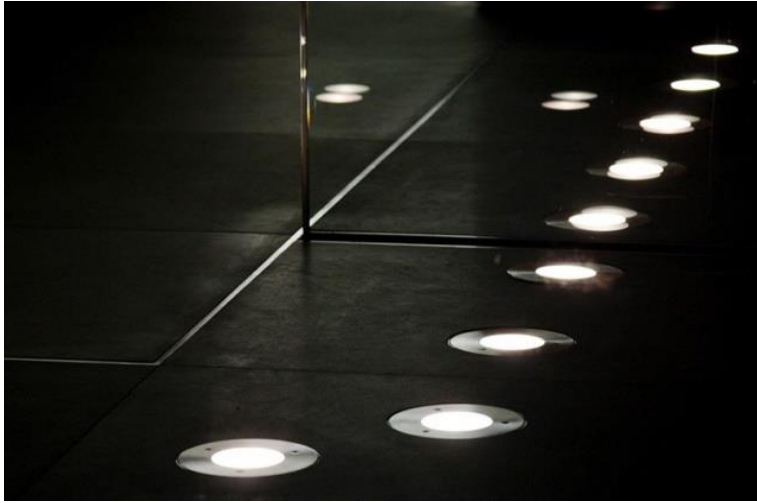

Рис.15. Підлогові світильники для танцю-вального залу

Рис. 16. Світильники, що спрямовуються

Орієнтація вікон кабінетів комп'ютерного дизайну та мистецького спрямування є оптимальною на Пн, Пн-Сх, Пн-Зх. В інших навчальних кабінетах повинно забезпечуватись лівостороннє природне освітлення робочих місць.

2.7. Вплив кольору на психоемоційний стан дитини.

Велика кількість кольорів оточує людину ще з самого моменту народження. Вони безпосередньо впливають на становлення характеру дитини, настрою, самопочуття, самооцінки та психологічного здоров'я загалом. Не так давно в медицині з'явилась нова методика лікування психологічних проблем за допомогою використання кольору – кольоротерапія [5].

Колірне рішення внутрішнього простору має вагомий вплив на дитячі емоції та стан вцілому. Один колір може допомогти розслабитися, зняти стрес позбутися від проявів тривожності, другий – підняти настрій та звеселитись, третій – зосередитись. Тому, при розробці дизайну варто пам'ятати, що вихованцями закладу є діти і не використовувати якісь агресивні та темні кольори.

Дія окремого кольору на психоемоційний стан учнів [7]:

– Жовтий колір є символом гармонії. Колір тепла та радості, здатний викликати позитивні емоції, розвивати мрійливість. Жовтий колір впливає на концентрацію уваги та дотримання дисципліни. Доцільний у використанні в групових кабінетах.

– Помаранчевий колір допомагає дитині ставати більш товариською та стимулює робочу активність.

– Червоний колір – в деяких відтінках є досить агресивним. Може викликати надмірну активність навіть у спокійніших дітей.

– Зелений є кольором природньої гармонії та спокою, позитивно впливає на розвиток і зміни в характері, заохочує до навчання та пізнання навколишнього світу. Зелений колір може додавати учням впевненості і сміливості. Чудово підійде для використання у музичних кабінетах, де слід зосередитись, небажане використання в танцювальній залі.

– Блакитний колір розслаблює та заспокоює дитину. Також допомагає зняти напругу під час навчання.

– Синій колір здатний допомогти дитині зосередитись на чомусь конкретному. Емоційним дітям допомагає заспокоїтись та знизити рівень активності.

– Білий є повністю нейтральним кольором. Допомагає у досягненні відкритості світу, є кольором щирості, чистоти та безтурботності. Рекомендується до використання у всіх навчальних приміщеннях.

– Фіолетовий колір допомагає відчувати внутрішню гармонію і спокій. Він також приймає участь у розвитку фантазії та творчості.

Звісно, при розробці дизайну внутрішнього простору слід звертати увагу не просто на кольори, а і на їх відтінки. Та розбирати вплив кожного індивідуально. Чорний колір не можна використовувати у приміщеннях навчального спрямування, для психологічного сприйняття він є важким, гнітючим і депресивним.

Висновки до другого розділу

Встановлено, що ефективність навчального процесу та творчого виховання учнів залежить не тільки від рівня кваліфікованості вчителів, а ще й від комфорту та зручності середовища. Робоче місце конструюють з дотриманням ергономічних вимог. Меблі повинні виготовлятися з екологічних, гіпоалергенних матеріалів та таких, що легко прибираються, щоб сприяти розвитку дитини та організації навчального процесу.

Виявлено, що естетична складова наповнення приміщень відіграє провідну роль у формуванні дизайну навчального закладу. Вплив здійснюється через поєднання образів, кольору, освітлення, текстур і фактур. Предметне наповнення інтер'єрів шкільного середовища допомагає повноцінно розвиватися особистості, викликає бажання думати, пізнавати світ та досягати поставленої мети.

Виявлено та сформовано рекомендації щодо організації освітлення навчального середовища, що має бути якісним та достатнім. Може бути природнім, штучним чи змішаним. Для кожного виду приміщення існують норми освітлення. Правильно спроектоване та раціонально влаштоване освітлення шкільних приміщень справляє позитивний психофізіологічний вплив на учнів, підвищує їх ефективність і безпеку навчання, знижує втому та травматизм, забезпечує високу працездатність впродовж навчального процесу.

Встановлено, що колір впливає на емоційний стан дитини. Виокоремлено кольори, що можуть підвищити працездатність або допомогти розслабитися, зняти стрес та позбутися від тривоги, або ж підняти настрій та зосередитись. Обираючи кольорову гаму для навчального закладу, слід надати перевагу пастельним відтінкам кольорів. Влучне використання кольорової гами в інтер'єрі створює сприятливе середовище для розвитку учня.

РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

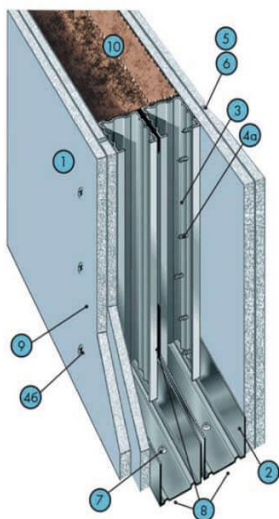
3.1. Звукоізоляція як акцент інтер'єру

При проектуванні, будівництві і реконструкції будівель освітніх установ (шкіл, інститутів, університетів і т.п.), створення комфортної акустичної середовища є завданням вищого пріоритету.

Головні показники:

- 40 дБА - гранично допустимий рівень шуму в навчальному класі, бібліотеці, учительській кімнаті;
- 55 дБА - гранично допустимий рівень шуму на території, що безпосередньо прилягає до школи;
- 0,5 сек. - оптимальний час реверберації в класі загальноосвітньої школи (час, за яке рівень звуку зменшується на 60 дБ);
- 47 дБ - мінімальна звукоізоляція між двома навчальними класами, між коридором і навчальним класом.

Часто зводити капітальні стіни з цегли або керамзитобетонних блоків вже споруджених будівель не є можливим. Стандартним та найвдалішим рішенням для музичних кабінетів є монтування перегородки на роздільних каркасах (рис. 17). Перегородка швидко зводиться та забезпечує шумоізоляційний рівень.

- 1 - тришарова облицювання ГВЛ 10 мм + ГВЛ 10 мм + ГКЛ 12,5 мм
- 2 - напрямні профілі КНАУФ 50/40 мм
- 3 - в стійку профілі КНАУФ 50/50 мм
- 4а - саморізи по металу з прес шайбою
- 4б - саморізи по по ГВЛ 3,9 x 25 мм і саморізи по ГКЛ
- 5 і 6 - виброакустический герметик на швах між листами ГВЛ в першому і другому шарі
- 7 - дюбель цвяхи 6 x 40 мм для кріплення до бетону
- 8 - демпфуюча стрічка під профіль (два шари)
- 10 - сучасна звукоізоляція

Рис.17. Деталізована конструкція звукопоглинаючої перегородки

Ширина перегородки на роздільних каркасах 15-20 см, в залежності від віднесення профілів один від одного і числа шарів обшивки. Звукоізоляція перегородки $R_w = 63-67$ дБ. Усередині каркаса [39] розміщення акустичні мін плити, укладені в два шари: по шару в кожен каркас. Всі шви між листами ГКЛ і щілини оброблені віброакустичними герметиком.

При відсутності можливості зведення перегородок ще одним варіантом звукоізоляції постає звукоізолююча шерсть (рис. 18). Вовняні панелі ізолюють приміщення та водночас є його прикрасою. «Плитки», з яких вони складені, можуть бути якої завгодно форми і кольору. Самобутні та неповторні панно слугують витвором мистецтва, незважаючи на непросту функцію.

Рис. 18. Настінні звукопоглинаючі панелі

Навчання музичному мистецтву та виконання творів вимагає хорошої акустики. Для цього в стінах часто монтуються пристрої, що роблять звук чистішим, або використовуються спеціальні акустичні панелі. Також збільшує якість акустичних показників прибирання лишніх предметів інтер'єру, виготовлених з металу та скла, надаючи перевагу дерев'яним виробам. Окрім акустики, ще на етапі проектування, слід враховувати забезпечення звукоізоляції, адже учні в сусідніх кабінетах можуть заважати навчанням одне одному.

3.2. Відкритий простір – запорука психологічної рівноваги.

Організація відкритого простору більш притаманна офісному простору, але сучасні проекти шкіль теж починають звертати увагу на облаштування території Open Space. В ході проведених досліджень виокремлено позитивні аспекти відкритого простору закладу навчального спрямування [34]:

- Комфортну взаємодія між однолітками.
- Оперативне вирішення будь-якого питання при командній роботі.
- Налагодження комунікативних навичок у підлітковому віці забезпечать простоту в спілкуванні в більш зрілий період та стануть у нагоді в майбутньому.
- Економічність. Простір відкритого типу вимагає менших витрат, але за відсутності масивних перегородок приміщення стають більш місткими.

Організуючи простір закладу позашкільної освіти не завжди фізично можливо облаштувати відкритий простір, адже кабінети для занять на музичних інструментах потребують звукоізоляції та акустичних засобів. Але в приміщеннях мистецького спрямування: рисунку, скульптури і т.п. доцільно об'єднувати простір для забезпечення більшої комунікативності дітей. Слід організувати і окремі зони індивідуального типу для тих дітей, які можуть відчувати себе некомфортно серед інших зважаючи на особливості характеру.

Особливістю будівлі навчального парку в провінції Юньнань (рис.19) є простір атриуму, що збільшує плавність і плинність споруди. Внутрішній простір в основному білий, а підлога в основному кольорова, що створює активну атмосферу. Простір атриуму - найважливіше місце для спілкування дітей. Кругова доріжка проста та уніфікована. Діти можуть вільно бігати у світлому та гладкому атриумі, а також можуть вільніше використовувати простір. Принцип відкритості простору простежується і в навчальних приміщеннях.

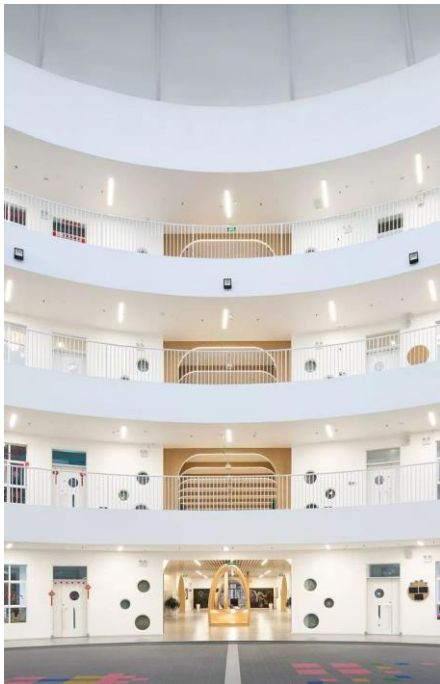

Рис. 19. Навчальний парк, Китай

Реконструйована сільська школа створена на основі аналогів похилих дахових гірських сільських будинків та хвилястих гір, найбільш знайомих школярам. Тривимірний прохід, складений драбинами, мостами, схилами та кривими коридорами, схожий на звивисту гірську стежку з бамбуковими лісами, фруктовими деревами та гірськими квітами, переплетена Койке.

Поєднуючи різні тематичні кабінки різної висоти та дитячі класні кімнати, читання, ігри, спілкування, дослідження, спостереження та інші простори в мініатюрний магічний тривимірний новий світ у стилі гірського села, це більше схоже на те, щоб діти були вільними на природі. Дитячий світ у діалозі з горами, небом, вітерцем та зірками, здоровим, мистецьким та природним місцем життя. Це саме те, чого хочуть діти, вчителі та батьки, і саме цього не вистачає більшості міських чи сільських шкіл.

Школа дуже відкрита (рис.20) за рахунок прозорих перегородок між коридорами і класами і прозорих стін учительській простір проглядається наскрізь з різних точок, можна одночасно бачити до чотирьох рівнів.

Рис. 20. Центральна початкова школа міста Фувен

3.3. Озеленення навчального простору

Допоміжним елементом для створення дизайну, розробленого з турботою про дітей та їх здоров'я, є використання озеленення в навчальних кабінетах [23]. Кімнатні рослини мають здатність незаражувати внутрішній простір за рахунок виділення фітонцидів, знижувати рівень шуму та очищувати повітря від пилу, газів і неприємних ароматів. В приміщенні з рослинами кількість шкідливих мікроорганізмів у повітрі зменшується вдвічі, а діти менше хворіють.

Рослини для шкільних приміщень слід вибирати найменш вибагливі за доглядом та стійкі до зовнішніх подразників. До переліку підходящих рослин

належать: бегонія, гібіскус, алое та інші сукуленти без колючок, каланхое, товстянка, традесканція, хлорофітум, глоксинія, папороть, сансеверія. Не допускається використання рослин, що виділяють отруйний сік, з колючками, ягодами, з вираженим запахом та алергенні. Рослини з шорсткою поверхнею листя, збирають багато пилу, що ускладнює догляд та слугує алергеном.

Розміщення рослин [26] забезпечує збереження оптимального рівня вологи в повітрі. В зимовий період рівень вологості в кабінетах падає до відмітки 15-30%, при нормі 40 - 65 %. Таке відхилення може викликати проблеми зі здоров'ям: при вдиханні сухого повітря слизова оболонка носа і горла пересихає та перестає затримувати віруси, в результаті - підвищується рівень захворюваності. Декоративні рослини, наприклад: хлорофітум, фікус, драцена, гібіскус, здатні випаровувати до 97% вологи та забезпечувати здорові умови перебування учнів.

Не доцільно ставити рослини на підвіконня, адже вони заважають потраплянню світла на робочу поверхню та зменшують можливість частого провітрювання кабінетів. Розташування озеленення на меблях може призвести до падіння рослин та травмування учнів. Найкращим місцем розміщення є підлога, або спеціально відведені живі куточки. Сьогодні все частіше практикується догляд учнів за рослинами в рамках навчального процесу, під керівництвом викладачів природознавства, тощо. За кожним школярем закріплюється відповідна рослина, за якою він доглядає. Це позитивно впливає на емоційний стан дітей і виховує дбайливе ставлення до природи ще змалечку.

Будівля зеленої школи (рис.21) має безліч рівнів, які прикрашає зелений дах. Головною відмінною рисою проекту стала різнорівнева стіна зі збірних залізобетонних блоків, різних за розміром і глибині. Об'ємна композиція з блоків зібрана таким чином, що в ущелинах в недалекому майбутньому з'явиться невибаглива рослинність і зможуть оселитися дрібні птахи. Зелений майданчик на кожному рівні. Головною метою проекту є привернення уваги підростаючого покоління до проблем навколишнього середовища і збагачення їх багажу знань про флору і фауну нашої планети.

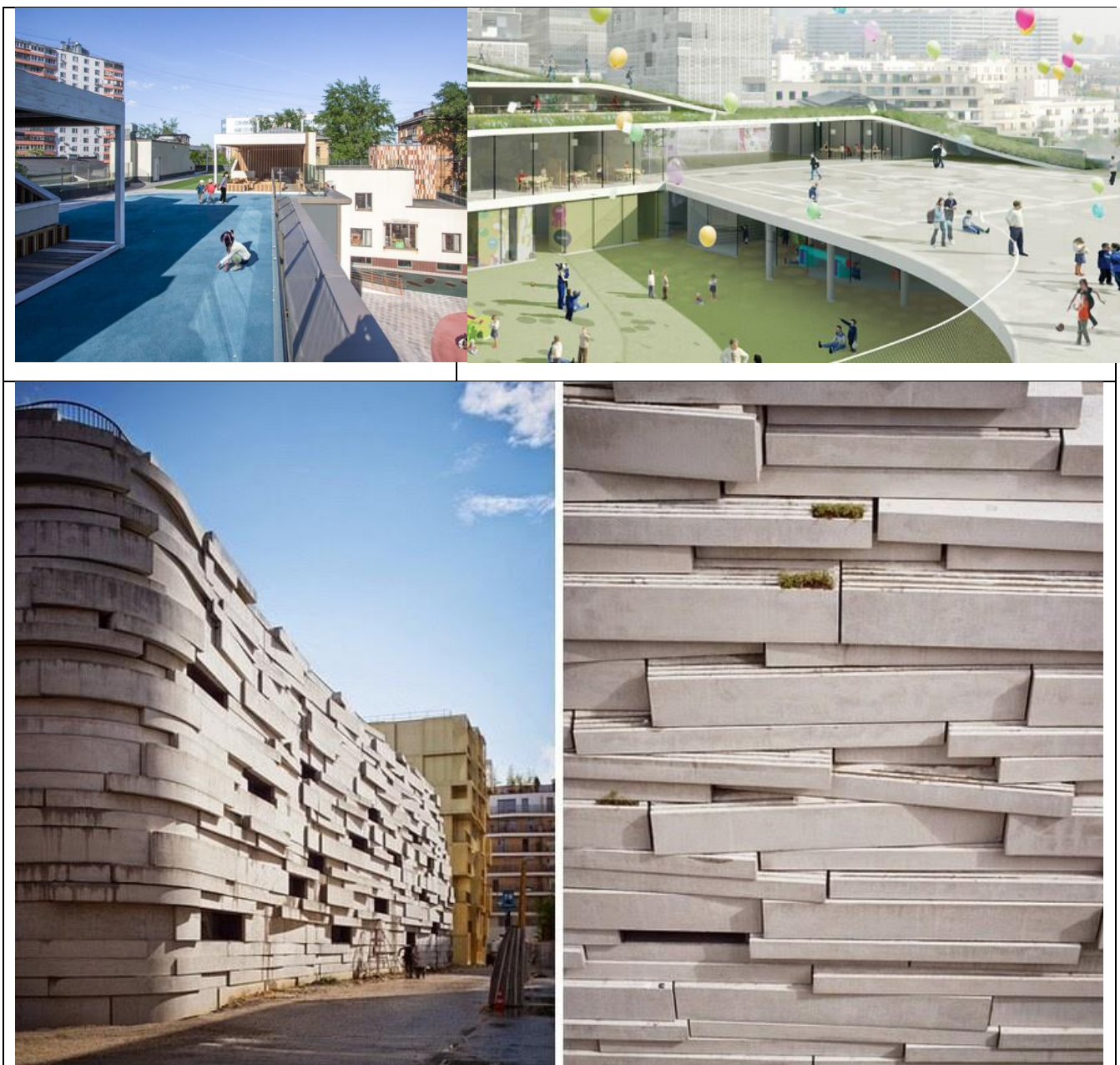

Рис. 21. Зелена школа, Париж, Франція

3.4. Використання актуальних кольорових рішень

З тенденцією осучаснення стану внутрішнього простору школи з'явилася необхідність у використанні більш простих кольорів, що викликають почуття комфорту і спокою [22]. Обираючи кольорову гаму для навчального закладу, слід надати перевагу пастельним відтінкам кольорів: блідо-рожеві, світло-блакитні, світло-зелені, білі, відтінки молочного та колір натурального дерева.

Благородні жовті і земляні відтінки, охра і яскраві сонячні тони заповнюють недостатність вітаміну D і підсвідомо працюють на створення відчуття безпеки. Кольори змінюють сприйняття приміщення, надають йому комфорту, відчуття безпеки і привабливості.

Білий колір допомагає бути в тонусі, що доцільно в танцювальній залі, наповнює енергією. Додатково стимулюється робота органів зору та ендокринної системи. Не зважаючи на позитивний вплив, надлишок кольору здатен викликати дратівливість і швидко стомлюваність.

Світлий колір в інтер'єрі візуально збільшує простір. Меблі та деталі на фоні ненасиченого кольору сприймаються м'яко, викликають стан спокою, розслаблення. Темні ж відповідно контрастують, яскраві - чітко виділяються, привертають до себе увагу. Надмірна активність кольорів є небажаною, бо вона швидко стомлює око. Холодні кольори стін оптично збільшують приміщення, згладжують кути. Таке приміщення створює відчуття прохолоди, глибини та тиші, може викликати відчуття спокою та розслабленості. Теплі - оптично скорочують простір, створюють відчуття тепла та радості.

Блакитний колір розслаблює та заспокоює. Також допомагає зняти напругу від перебування в школі. Сприяє стабілізації кров'яного тиску дитини і бореться з хронічною втомою. Блакитний розслаблює та заспокоює.

Синій колір здатний допомогти дитині зосередитись на чомусь конкретному. Емоційним школярам допомагає заспокоїтись та знизити рівень активності.

Фіолетовий колір, а особливо його пастельні відтінки допомагають відчуті внутрішню гармонію і спокій. Він також приймає участь у розвитку фантазії та творчого мислення малюків.

Червоний колір – в деяких своїх відтінках є досить агресивним. Здатний викликати надмірну активність у дітей. Небажаний для використання у навчальних приміщеннях школи мистецтв.

Помаранчевий колір підвищує настрій, стимулює робочу активність. Використовувати відтінки помаранчевого потрібно в кабінетах групового

навчання, адже так дитині буде цікавіше навчатись і активно спілкуватися з однолітками.

Зелений та його світлі відтінки є відмінною базою для шкільного простору. Заохочує до навчання та пізнання навколишнього світу, додає впевненості і сміливості.

При оформленні фойє, коридорів та рекреацій бажано використовувати яскраві кольорні акценти [5], однак так, щоб вирішення не співпадало з оформленням навчальних приміщень, з метою оновлення зорових вражень. Рекомендовано використання теплих активних кольорів, що сприяють веселому настрою. Доречним буде створення контрастів для маркування проходу, сходинок різними кольорами, напрямних ліній.

Таблиця 6. Відповідність кольору та віку дитини.

Вік	Бажані кольори	Кольори, що викликають негативне відношення	Психологічний стан
4-10	Червоний, пурпуровий, рожевий, бірюзовий	Чорний, темно-коричневий, сірий	Знаходження у світі казок
10-12	Зелений, жовтий, червоний	Оливковий, фіолетовий пастельний-зелений	Сприйняття світу власними почуттями
13-16	Ультрамарин, помаранчевий, зелений	Фіолетовий, лілієвий	Раціональний підхід до світосприйняття
17-19	Оранжево-червоний	Пурпуровий, рожевий	Інстинктивно-цілеспрямоване світосприйняття

Спортивним та хореографічним залам рекомендовано надати світлу кольорову гаму, яка створює враження привабливого простору, прохолодної свіжості. Поєднуючи різні відтінки стін можна створити функціональні зони з акцентами.

Влучне використання кольорової гами в інтер'єрі створює сприятливе середовище для розвитку учня.

3.5. Елементи патріотичного виховання

У процесі розвитку світу патріотизм почав займати вагомі місця на навчальних засадах. Патріотичний прогрес є доцільним у використанні в навчальних закладах, так як є одним з доцільних аспектів творення виховання інтелектуально-розвиненого юнацтва [21].

Аналізуючи існуючі об'єкти дизайну традиційні українські мотиви, символіку можна побачити абсолютно в усіх проявах дизайну національну естетику виробів. Патріотичні засади прослідковуються не лише в одязі, а й у дизайні інтер'єрів. Психологічні дослідження вказують на позитивний вплив даних прийомів, а саме: дитина відчуває свою приналежність до чогось величного, встановлюється зв'язок між сучасністю та минулими поколіннями. Перераховані плюси здатні забезпечувати впевненість та спокій, надихати до творення гідного та світлого майбутнього.

Наразі використання українських мотивів в інтер'єрі набуває статусу невід'ємного тренду. Переосмислення традицій організації українського житла з урахуванням доповнюючих вимог сучасності наразі є актуальним напрямком новітніх дизайн-процесів. Поєднати новітні стильові особливості з старовинними традиціями вдалося дизайнерам студії архітектурного мистецтва «Україна Олег та Ліля». В інтер'єрі приватної садиби в Дніпровській області опрацьовано та майстерно відтворено глибину національної культурної спадщини, що доцільно поєднується з сучасними архітектурними рішеннями (рис.22).

Рис. 22. Приватна садиба в Дніпрі

Еталонним прикладом дизайну в українському стилі є використання характерних національних кольорів. Класика колористики закладена в контрастному поєднанні жовтого та блакитного. Симбіоз найтеплішого та найхолоднішого кольорів забезпечує інтер'єр неординарністю та самобутньою яскравістю (рис.23).

Рис. 23. Вдалі поєднання жовтого та блакитного в інтер'єрах

Наразі українське поєднання кольорів зустрічаються в роботах всесвітньо-відомих митців дизайну. Прикладом є інтер'єр таун-хауса у Вашингтоні дизайнерів Robert Gurney Architect (рис.24).

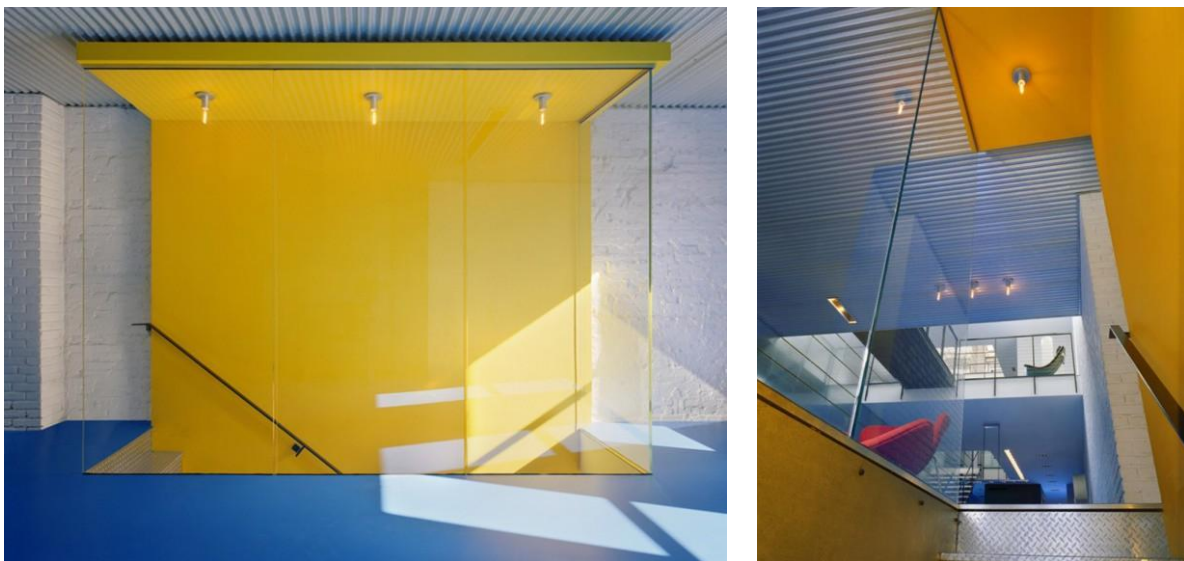

Рис. 24. Транзитні зони таун-хаусу

На основі національних орнаментів дизайн індустрія здійснює прориви у меблевому виробництві. Вишивка українських регіонів є втіленням сімейної єдності та особливості нації. Багаточисельні використання елементів традиційного мистецтва предків свідчать про вагомість внеску митців минулих століть, що дарували сьогодні нам неповторність та самобутність. Про це свідчать представлення вишивки на багатьох меблях брендових виробників, не лише українських (рис. 25, рис. 26).

Рис. 25. Стільці колекції Файна з червоно-чорною вишивкою, Вікторії Якуші

Рис. 26. Комод Hardcore Tradition, Home Ideas Supply

Висновки до третього розділу

Встановлено, що необхідний елемент для школи мистецтв – забезпечення акустики і звукоізоляції. Зазвичай дані аспекти не беруть участь в створенні візуальної оболонки приміщення, ховаючись у стінах і т.п. У час технологічного прогресу звукоізоляційні елементи можуть слугувати навіть найголовнішим елементом дизайну навчальних кабінетів.

Проведено аналіз впливу організації відкритого простору на навчальний процес та стан учнів та виокремлено позитивні аспекти його формування. Встановлено, що організовуючи простір закладу позашкільної освіти не завжди фізично можливо облаштувати відкритий простір, адже кабінети для занять на

музичних інструментах потребують звукоізоляції та акустичних засобів. Але в приміщеннях мистецького спрямування: рисунку, скульптури і т.п. доцільно об'єднувати простір для забезпечення більшої комунікативності дітей.

В ході проведених досліджень виявлено, що озеленення шкільних приміщень слугує не лише складовою емоційно затишного інтер'єру, а й виховує в учнів дбайливе ставлення до природи. Наявність рослин в освітньому просторі є необхідною, адже вони оздоровлююче впливають на фізичний стан дітей, знезаражують повітря, очищуючи його від пилу та неприємних ароматів.

Виявлено вагомість та вплив повернення до витоків становлення української культури. Використання етнічних національних мотивів в інтер'єрі позитивно впливає на виховання юнацтва та надихає дітей до звернення нових творінь.

РОЗДІЛ IV. ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

4.1. Технічне завдання на проектування

Завданням на проектування інтер'єру закладу позашкільної освіти. За основу взято проект функціонуючої школи мистецтв у м.Вінниця. Загальна площа дворівневого об'єкту становить 1 400 м².

Застарілий дизайн приміщень закладу робить рівень навчання учнів гірше, тому планується залишити функціональне наповнення закладу, але внести вагомі зміни до внутрішнього наповнення шкільного простору. Спроекований простір нараховує: навчальні кабінети різноманітного творчого спрямування (музики, ліплення, живопису), танцювальні та актові зали, кабінети теоретичних дисциплін (історія музики та мистецтва, сольфеджіо), бібліотеку, їдальню та адміністративні приміщення.

В обсяг необхідних етапів роботи входять заміри існуючих приміщень, створення концепції відповідно до функціонального призначення закладу та особливостей розвитку вихованців закладу, проектування внутрішнього оздоблення навчальних та додаткових приміщень, розробка проектної документації [31].

Проектований заклад позашкільної освіти розрахований на одночасне перебування 220 учнів. У процесі створення проекту головною метою слугувало облаштування комфортного середовища для навчання та творчого розвитку особистості, де необхідно забезпечити наступні умови для навчання:

- висока функціональність приміщень;
- зручність та ергономічність;
- екологічність матеріалів;
- емоційну просторову рівновагу;
- зосередженість на творчому процесі;

- достатній рівень освітлення робочих місць;
- достатня звукоізоляція;
- озеленення простору.

В процесі виконання дипломної роботи було досягнуто поставлені цілі, що забезпечили фізично та емоційно здорове майбутнє перебування учнів на мистецько-виховному просторі.

4.2 Ситуаційна схема розташування закладу та генплан прилеглої місцевості

Двоповерхова будівля, площею 1 400 м² (рис. 27) розташовується недалеко від центральної частини міста Вінниці. Заклад є єдиним у місті середовищем навчання творчих дітей у різних галузях розвитку. Споруда розташована за адресою вулиця Брацлавська 85, оточена житловими будинками, дитячою лікарнею, достатньою кількістю зупинок та магазинами (рис. 28).

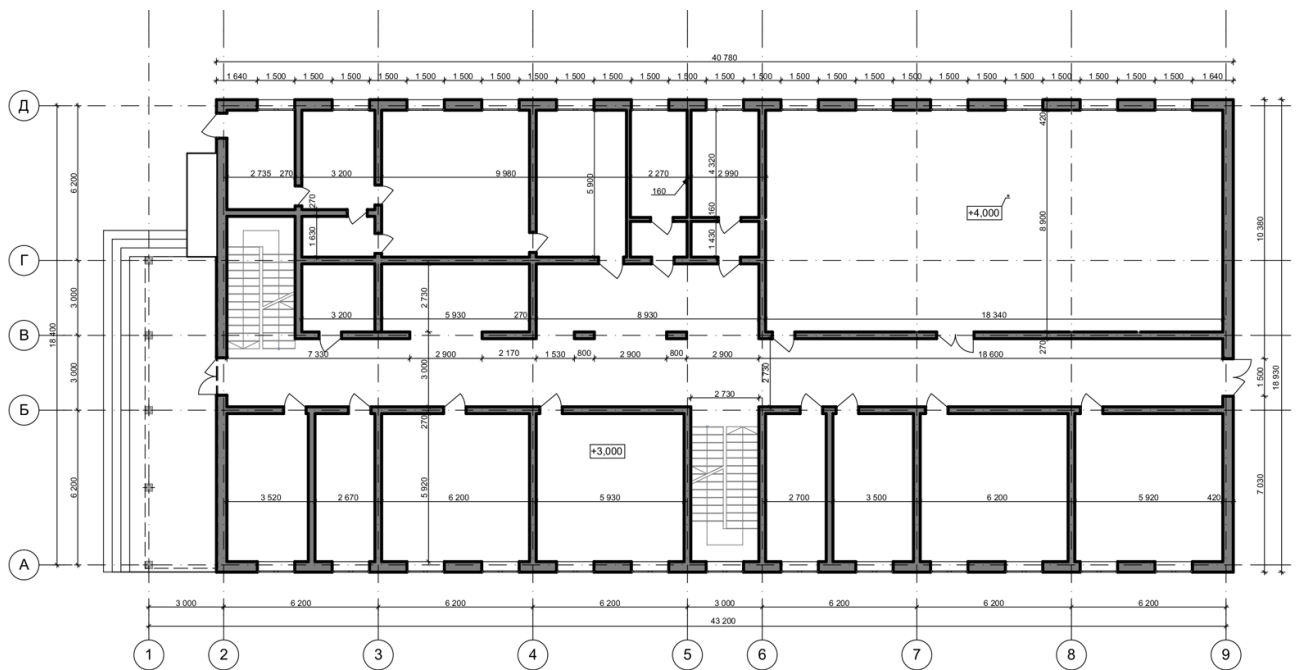

Рис. 27. Вихідний план закладу, 1 рівень

На рис. 29 показано прилеглу інфраструктуру та сучасний рівень озеленення навального закладу. Для зручності відвідувачів наявна парковка з

достатньою кількістю паркомісць. По периметру території висаджено трав'янисте озеленення [10] та високі дерева, що поглинають викиди вихлопних газів та зменшують рівень шуму, що виходить від розташування, наближеного до центру міста, та прилеглої дорожньої розв'язки. Таким чином, можна прослідкувати турботу про психічне та фізичне здоров'я дітей. Наразі необхідно підтримати її і у внутрішньому наповненні шкільного простору.

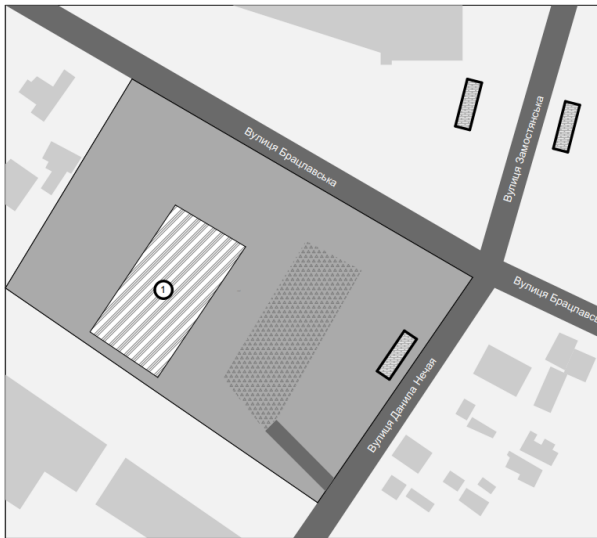

Рис. 28. Ситуаційна схема

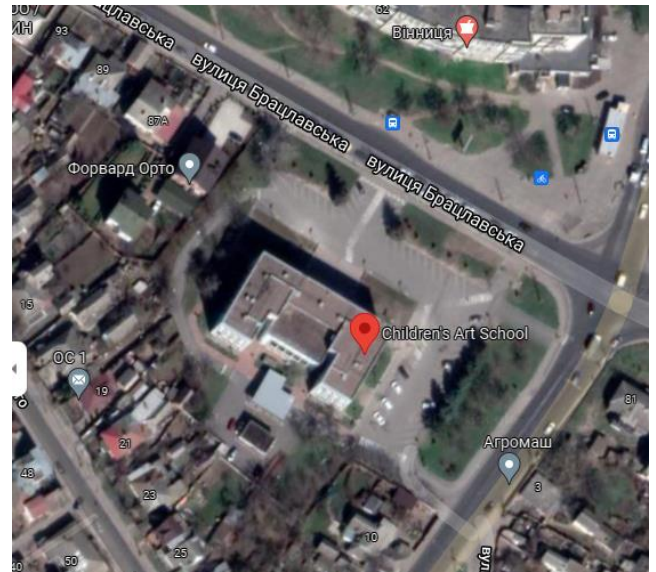

Рис. 29. Аеро зйомка з Гугл мапс

4.3. Концепція проєктованого внутрішнього простору школи-мистецтв

Найпершим при проєктуванні навчального простору є самопочуття дітей [37], а при розробці творчих осередків необхідну приділити більше уваги забезпеченню емоційної рівноваги та зацікавлення до творчих та активних проявів характеру особистості. Щасливе перебування можливо гарантувати в симбіозі з грамотно об'єднаним інтер'єром. Особливості наповнення майбутнього творчо-навчального простору наведено в мудборді (рис. 30), що є візуальним позначенням концепції закладу в цілому.

Рис. 30. Дошка настрою інтер'єру школи мистецтв

В основу концепції є світлий, просторий інтер'єр з достатнім рівнем освітленості робочих поверхонь та навчальних приміщень. Наступним використаним елементом турботи про продуктивність [36] та дитяче здоров'я є використання озеленення, що очищують повітря від шкідливих речовин у повітрі та зменшують втому від навчального процесу. Окрім вузько-профільних навчальних приміщень буде спроектовано бібліотечний простір з достатньою кількістю сидячих місць, форма та розташування яких буде максимально комфортними та зосередженими ближче до підлоги, відсутність парт, що дарує розслабленість та зосередженість на поглинанні інформації з підручників.

При оздобленні транзитних зон використовуватимуться роботи учнів [24], що спонукатиме всіх вихованців закладу до сумлінної та кращої роботи. Неабияке місце буде займати образність, використання відповідних творчих символів, таких як клавіші, ноти, пуанти і т.п. буде втілено у об'єктах, що розташовуються в головній частині закладу- холі. Для зручності перебування в

закладі буде виділено гардеробне приміщення з індивідуальними шафами, де діти зберігатимуть речі, даний прийом допомагає виховувати самостійність на ранніх етапах розвитку. З турботою про час та нервову систему облаштовуватимуться індивідуальні напівзакриті навчальні місця, де діти зможуть доробити домашнє завдання як для школи-мистецтв, так і для загальноосвітнього закладу, адже зазвичай діти після відвідування школи мистецтв йдуть до школи звичайної. При іншому алгоритмі відвідування закладів між школами є певний проміжок часу, зазвичай великий, який діти просто просиджують, тому що не мають місця для продуктивної праці, що забезпечить відсутність завдань та відпочинок вдома.

В колірному оформленні мудборду прослідковується поєднання трьох кольорів: білого, блакитного та жовтого. Вибір білого як основного продиктовано призначенням шкільного простору – навчанням та здобуттям нових навиків, жовтого та блакитного – на засадах виховання патріотичності у підростаючої молоді.

4.4. Планувальне рішення та функціональне планування закладу

Заклад складається з двох поверхів, кожен з яких за площею становить 670 м². Така площа забезпечує зручне навчання дітей відповідно до призначення закладу[29]. Розміщення приміщень школи-мистецтв згруповано зважаючи на прилеглисті кабінетів до різних творчих напрямів підготовки. Так на першому поверсі (рис.31) розташовано приміщення загального користування – бібліотеки, актових залів, вокального виховання, кабінетів історії мистецтв та сольфеджіо. Також присутні приміщення адміністративного спрямування, їдальня та хол. За таким же принципом розташування на другому поверсі (рис. 32) об'єднаними зв'язками знаходяться музичні приміщення різних інструментальних напрямків, художнього та скульптурного спрямування, танцювальні зали. Було прийняте рішення розподілити великі приміщення перегородками, що забезпечить більшу кількість кабінетів

індивідуального навчання, таким чином, корисна дія площі закладу збільшиться, а продовговаті приміщення нададуть музичним інструментам акустичності.

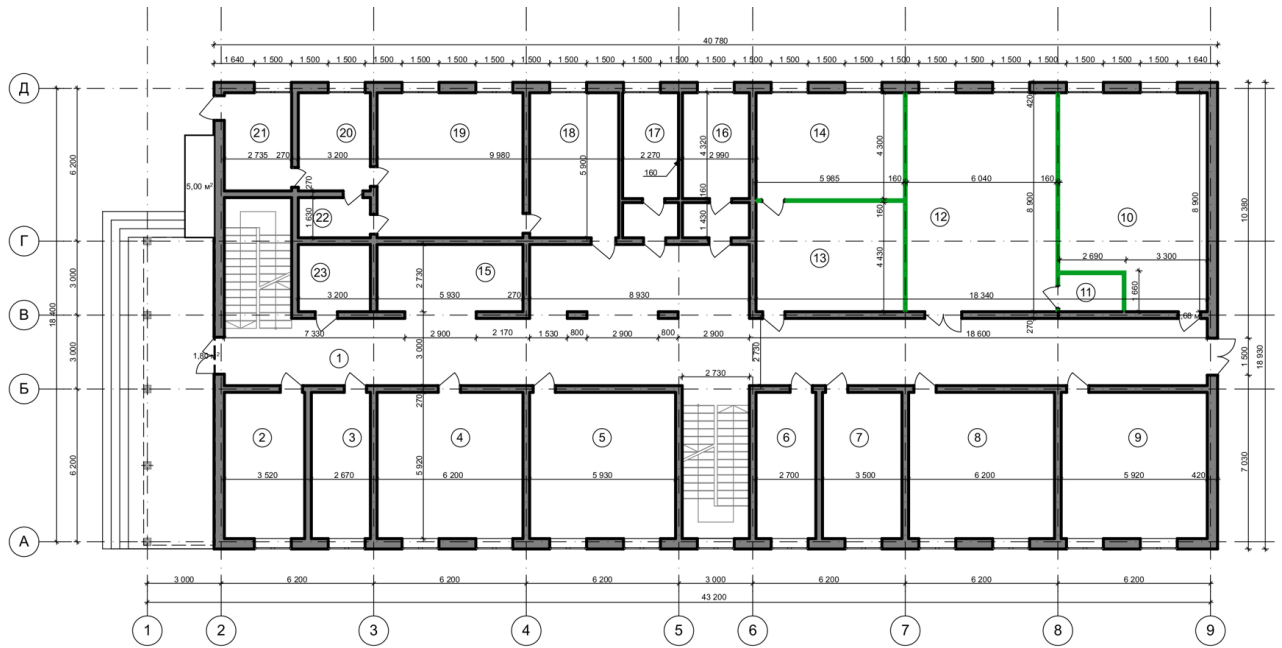

Рис. 31. План монтажу перегородок 1-го рівня

Рис. 32. План монтажу перегородок 2-го рівня

Всі приміщення, в яких є надмірний рівень шуму оздоблено шумопоглинаючими та акустичними матеріалами. З цією ж метою меблеве наповнення є дерев'яним.

На схемамах руху (рис. 33, рис. 34) відвідувачів візуально викладено, що потрапляння гостей закладу можливе лише на перший поверх, а другий відведений для відвідування учнів без втручання до освітнього процесу сторонніх. Тому перенесення кабінетів індивідуального та зосередженого навчання на другий рівень є аргументованим та доцільним [30].

Рис. 33. Схема функціонального зонування 1--го рівня

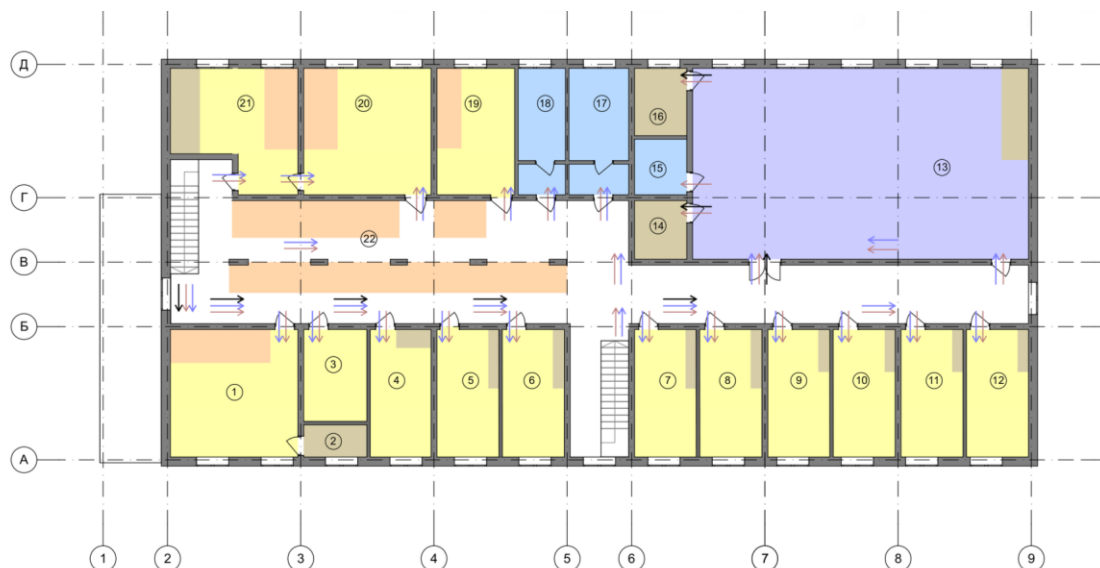

Рис. 34. Схема функціонального зонування 2--го рівня

4.5. Функціональне зонування та меблеве облаштування приміщень

Розміщення приміщень закладу та умеблювання кабінетів проведено з зосередженістю на функціональному призначенні проекрованої будівлі. Розроблено зонування відповідає зручності користування закладу та навчальним процесам, що відбуваються у ньому. Так школа мистецтв нараховує такі зони: навчальну, творчо-виховну, спортивну, сценічну. Також наявні споміжні зони: рецепції, адміністративні, харчування, транзитні та мокрі. Загалом, шкільний простір нараховує 9 функціональних зон [38].

Вибір меблевого наповнення здійснено з урахуванням функціонального призначення приміщень, ергономічних показників та вікових показників груп дітей.

У приміщеннях загального користування прийнято використати так звані зростаючі меблі [25], адже вихованцями закладу є діти різних вікових категорій, починаючи від 5 років, закінчуючи 17 роками. Виходячи з цих даних змінюються і ергономічні показники для зручного користування меблями.

У кабінеті підготовки піаністів з меблевого наповнення наявні такі необхідні меблі: шафа, вчительський стіл зі стільцем, крісла для батьків чи учнів при поясненні певно матеріалу, стілець для фортепіано та власне фортепіано. Кількість меблів продиктована екологічними показниками та необхідними процесами у приміщенні, декор є мінімальним для зменшення відволікаючих від навчання елементів [27].

4.6. Концептуальний підхід та його прояв у розробленому інтер'єрі

Поняття концептуального підходу зазначається в використанні єдиного тематичного задуму на протязі процесу формування всього інтер'єру та екстер'єру закладу, сукупність взаємозв'язаних характерних особливостей задуму дизайнера [6]. Загальна концепція закладу передбачає використання шумопоглинаючих панелей як акценту інтер'єру, на рис. 35 вони виконані в

тонах одного з головних концептуальних кольорів – блакитному, що символічно відсилає до прапору. Приміщення, межуючи з ним, уже виконане в жовтих тонах.

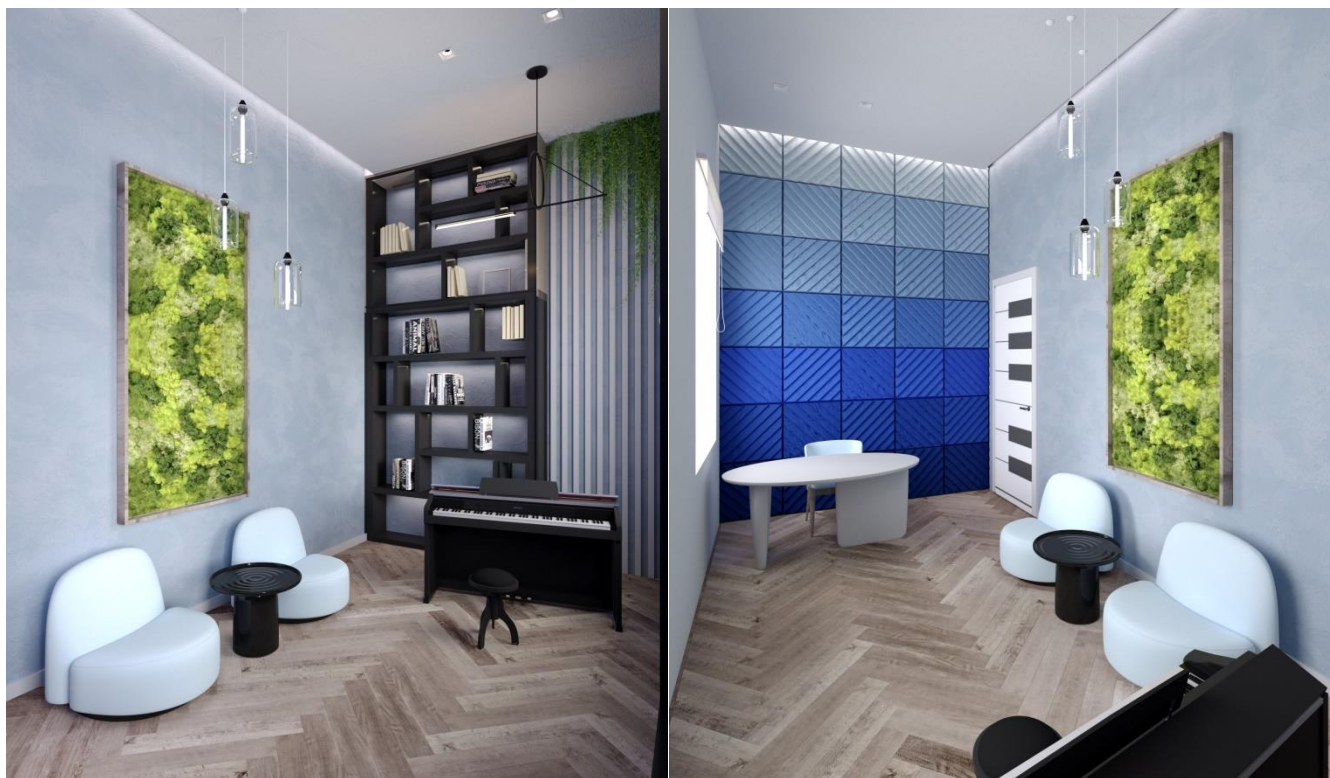

Рис.35. Візуалізації інтер'єру кабінету фортепіано

Ще однією рисою єдності інтер'єру є оригінальне використання озеленення, що позитивно впливає на фізичний стан дітей та викладачів. Двері, що характеризують функціональне призначення приміщень наявні до кожного кабінету з особливим дизайном. Їх перерахування можна побачити у просторі холу.

4.7. Безпечність вибору матеріалів

При виборі матеріалів для оздоблення інтер'єру навчального закладу, головними критеріями були зносостійкість, екологічність та практичність використання [16].

При організації підлогового покриття були застосовані (рис.36): керамічна плитка, паркетна дошка та ламінат.

Рис. 36. План підлогових покриттів 1--го рівня

Керамічна плитка- матеріал, що виготовляється з глини та піску, обпалюється та покривається глазур'ю. Зважаючи на даний спосіб виготовлення, керамічна плитка не викликає алергічних реакцій та не містить жодних токсичних речовин. Завдяки випалюванню, вона набуває високої міцності, не піддається механічним пошкодженням та має експлуатаційний термін близько 50 років. Обраний матеріал стійкий до вологи, забруднень та легкий в очищенні. Керамічна плитка не деформується, не вигорає та не стирається. Керамічну плитку використано у приміщеннях з підвищеним рівнем вологи (санвузли, душові) та кухонного напрямку.

Паркетна дошка [35] формується з тришарового покриття, верхній шар виготовляється з цінних порід дерева, два нижніх – зі звичайних. Під високим тиском шари склеюються за допомогою спеціального клею. Матеріал покривається декількома шарами лаку, не потребує додаткової обробки в процесі експлуатації. Період експлуатації становить від 30 до 35 років, паркетна дошка добре проводить тепло та звукоізолює. Паркетну дошку використано у більшості приміщень навчального спрямування.

Ламінат складається з чотирьох шарів. В основі лежить ДВП плита з високою щільністю. Верхнім шаром слугує плівка зі смоли, яка і створює

експлуатаційні властивості покриття, забезпечує вологостійкість та зносостійкість обраного матеріалу. Другий шар є декоративним, третій відповідає за звукоізоляцію та ударостійкість покриття. Останнім шаром є меламінова підкладка ламінату, що забезпечує жорсткість плити та захищає від вологи. Мінусом ламінату є його шкідливі випари, але з часом прогресу та підвищення рівня якості виготовлення матеріалів, ламінат майже втратив цю властивість.

Ламінат мінімізує рівень шуму у приміщеннях, тому є підходящим для використання в закладі позашкільної освіти. Покриття використане в транзитних зонах та деяких навчальних приміщеннях.

З переліку сучасних оздоблювальних матеріалів у проекті були використані наступні технології: декоративні акустичні панелі в приміщеннях з підвищеним рівнем шуму; в приміщеннях музичного напрямку використано акустичні панелі, що є необхідними для якісного навчання; також майже у всіх приміщеннях наявні елементи озеленення.

4.8. Розробка інтер'єрного наповнення та озеленення простору

В ході проведених досліджень встановлено, що використання озеленення в навчальному просторі позитивно впливає на якість навчання та здоров'я учнів у цілому.

Виявлено, що допоміжним елементом для створення комфортного дизайну, розробленого з турботою про дітей та їх здоров'я, є використання озеленення. Кімнатні рослини мають здатність знезаражувати внутрішній простір за рахунок виділення фітонцидів, знижувати рівень шуму та очищувати повітря від пилу, газів і неприємних ароматів. В приміщенні з рослинами кількість шкідливих мікроорганізмів у повітрі зменшується вдвічі, а діти менше хворіють. Рослини для шкільних приміщень слід вибирати найменш вибагливі за доглядом та стійкі до зовнішніх подразників. До переліку підходящих рослин для шкільного простору належать: бегонія, гібіскус, алое та інші сукуленти без

колючок, каланхое, товстянка, традесканція, хлорофітум, глоксинія, папороть, сансеверія. Не допускається розміщувати рослини, що виділяють отруйний сік, з колючками або ягодами, з яскраво вираженим запахом та алергенні. Рослини з шорсткою поверхнею листя, такі як фіалки, збирають багато пилу, що ускладнює догляд та теж може слугувати алергеном. Рослини розвивають у дітей любов та розуміння природи. Заборонено ставити рослини на підвіконня, адже вони заважають потраплянню світла до робочих місць, та на меблі, для уникнення падіння та травмування учнів. Найкращим розташуванням для горщика є підлога, або спеціально відведені живі куточки [23].

Так, при проектуванні простору закладу велика увага надавалась відведенню місць озеленення. На рис. 37 наведено місця розташування рослин у приміщеннях.

Рис. 37. Елементи озеленення у просторі школи-мистецтв

Для простору кабінету фортепіано розроблено рейково-озеленену систему, що складається з дерев'яних рейок, а саме сосни, та кашпо з ампельними рослинами – сциндапсус.

На кресленні (рис.38) показано розташування у верхній частині конструкції кашпо з системою Sky Planter, при якій рослини в горщиках висаджують нагору ногами.

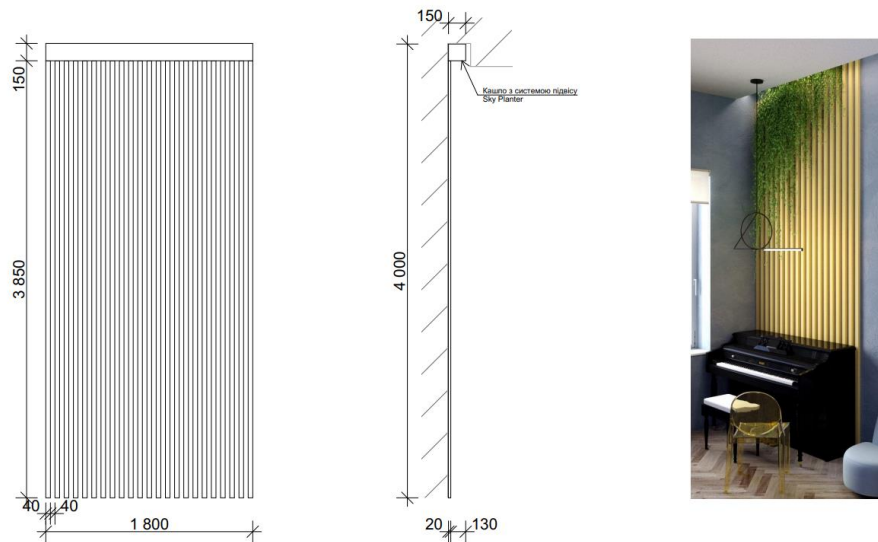

Рис. 38. Креслення та візуалізація розробки

Позитивним аспектом використання є те, що вони не займають корисне місце на підвіконні, чи підлозі, а замість цього зазвичай використовують ніяк не функціонуючий простір на стелі.

В основі винаходу лежить звичайне підвісне кашпо, але спеціальної конструкції. Проблема з поливанням вирішується за допомогою спеціального резервуару з водою, оснащеного поплавцем, що показує рівень водного наповнення та тонкого шлангу, що шляхом втягування доставляє воду до горщика. Резервуар розміщений у верхній частині горщика, є закритим, тому вода швидко не випаровується. Для уникнення висипання з горщика землі, передбачена спеціальна сіточка в нижній частині. Розроблене кашпо кріпиться до стіни, опираючись на верхні частини рейок. Об'єкт захищений у стельову нішу, у видимій зоні знаходиться лише ампельна рослина.

Сциндапусс росте дуже швидко, за рік більше ніж на метр, в'ється по стіні, звисаючи вниз із підвісного контейнера, є невибагливим в догляді, тому ідеально підходить для використання у просторі закладу позашкільної освіти.

4.9. Охорона навколишнього середовища

При проектуванні закладу навчального спрямування необхідно забезпечити екологічну безпеку на достатньому рівні та дотримуватись норм перешкодженню шкідливих впливів на середовище закладу.

У ході розробки проекту позашкільного закладу, було враховано екологічні вимоги [12], додатково були внесені певні зміни для покращення екобезпеки об'єкту. Будівля школи мистецтв розташовується в наближеному до центру району, тому на дорогах присутня велика наповненість автомобільними засобами, що призводить до більших викидів шкідливих речовин (рис.39

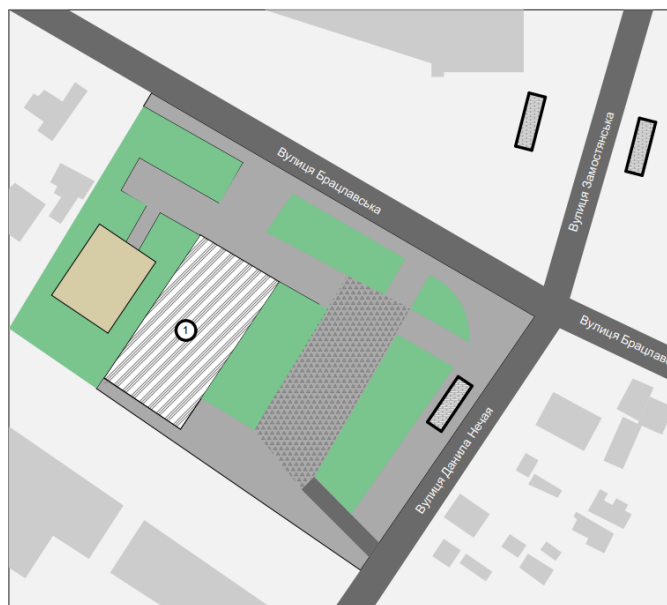

Рис. 39. Схема благоустрою території

Задля зменшення впливу негативних чинників наявного місце розташування на території школи висаджено велику кількість зелених насаджень, у зонах, безпосередньо прибіжених до доріг – зелена огорожа з дерев та кущів. Вона затримує потрапляння вихлопних газів від автомобілів та знижує рівень навколишнього шуму. Ще одним позитивним аспектом використання озеленення є використання місцевих видів рослин для підтримки популяції птахів. На ділянці закладу розташовується також ігровий майданчик, покриття якого є безпилковим, та швидко висихає після дощу або поливу.

Більшість меблів, підібраних до інтер'єру закладу виготовляються з натуральної деревини, що не виділяє ніяких шкідливих випарів та додатково наповнює приміщення звукоізоляційними властивостями. Використання натуральних матеріалів при проектуванні закладу забезпечує приміщення екологічністю і натуральністю, що в свою чергу позитивно впливає на здоров'я дітей та працівників (рис. 5.3).

Обстановку екологічності підтримують також живе озеленення, вазони та ампельні рослини в інтер'єрі закладу, що поглинають частки важких металів у повітрі. Проект закладу позашкільної освіти розроблено відповідно до принципів екологічного підходу. В ході проектної роботи створено умови, що забезпечують фізично здоровий навчальний простір.

4.10. Охорона праці. Аналіз умов праці, усунення небезпечних і шкідливих чинників

Найчастіше трапляємими небезпечними та шкідливими чинниками в закладі позашкільної освіти є чинники, пов'язані з конструктивними особливостями будівлі, планування простору та матеріали, використані в інтер'єрі. Перерахованні чинники повинні відповідати кліматичним та експлуатаційним вимогам, викладеними в документах державного значення [13].

При навчанні елементи формування інтер'єру мають неабиякий вплив на здоров'я та емоційний стан дитини. Так, при проектуванні слід надавати перевагу дотриманню наступних аспектів: температурі та вологості навчальних кабінетів, мінімізації забруднення повітря, утримання рівня шуму, що перебуває в межах норми, правильності організації освітлення, дотримання ергономічності простору, що безпосередньо впливає на фізичне здоров'я дітей.

Для усунення можливих негативних чинників в школі мистецтв необхідно дотримуватися норм та вимог проектування [17]. Далі надано перелік державних норм, яких слід дотримуватись: ДБН А.3.1-5:2016. Організація будівельного виробництва; ДБН А.3.2-2-2009 Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві; ДБН В.1.2-14:2018 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель і споруд; ДБН В.2.5-28:2018 Природне і штучне освітлення, ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги».

Будівля закладу складається з двох поверхів, організованих коридорним плануванням. Конструктивна схема будівлі школи виділена з несучими стінами, по всьому периметру. Основа будівлі забезпечена горизонтальними перекриттями, зовнішніми та внутрішніми цегляними та стінами. Для збільшення міцності будівлі в деяких приміщеннях змінено стелю на конструктивні ферми.

При початковому будівництві споруди питання інклюзивності не було враховано, тому для людей з обмеженими можливостями обладнано пандус та додано ліфт в протилежній стороні коридору.

У приміщеннях навчального спрямування організовано широку аерацію та повітряний обмін завдяки розробленим системам вентиляційних каналів. Постійний обмін повітря значно знижує концентрацію бактерій у просторі, мінімізує вплив інших шкідливих речовин, що знаходяться в оточуючому середовищі. У приміщеннях використовуються всі види провітрювання: наскрізне, кутове, однобічне, що забезпечують чистоту повітря. Наявні опалювальні прилади закриті легкою дерев'яною або металевою решіткою.

Для навчальних приміщень [20], особливо з художнім та музичним нахилом, слід обирати місця розташування робочих місць, що є максимально освітленими природними джерелами. Допускається проектувати лише душові та туалети, комори і складські приміщення без природного освітлення. Віконні отвори навчальних приміщень для групових занять орієнтовані на південну, південно-східну та східну сторони. Роботу з кольором в класах рисунку та скульптури частіше виконують при денному освітленні, але необхідне штучне освітлення забезпечено. Кількість освітлювальних приладів та їх потужність підбирались враховуючи площу приміщень та їх функціональне призначення. У кабінетах рисунку, живопису та скульптури і хореографічних залах застосовуване двостороннє бічне природне освітлення. Зважаючи на те, що заняття в залі часто проводяться у вечірній час, то приміщення додатково є добре освітленими стельовими врізними світильниками. Безпосередньо над робочим місцем облаштовано спрямований світильник. Найбільш комфортний

відтінок для роботи учнів з рисунками та скульптурою створено лампами білого відтінку 5000-5500К.

В ході проектної роботи наявні наразі лампи розжарювання замінено. Їх робота супроводжується шумом різної інтенсивності, що відволікає дітей, псує психоемоційний стан і не даючи сконцентруватися на поставлених завданнях. Лампи розжарювання часто миготять, що підсвідомо нервує дітей і несе негативний вплив на фізичне здоров'я, найбільше при цьому страждає дитячий зоровий апарат.

На одному з головних місць при проектуванні закладу постає забезпечення протипожежної безпеки. Протипожежні заходи відповідають вимогам, викладеним у ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги» та ДБН В.1.2-7-2008 «Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека».

Для швидкого гасіння можливої пожежі [14] територія школи обладнана 2 шляхами під'їздів. Також в ході розробки проекту було створено схему евакуаційних шляхів, що забезпечить спокійніший та організований процес евакуації учнів та викладацького складу (рис.40). Відчинення дверей передбачено по напрямку евакуації. Також заклад облаштовано пунктами пожежогасіння з вогнегасниками та сигналізаційною системою сповіщення у випадку пожежі.

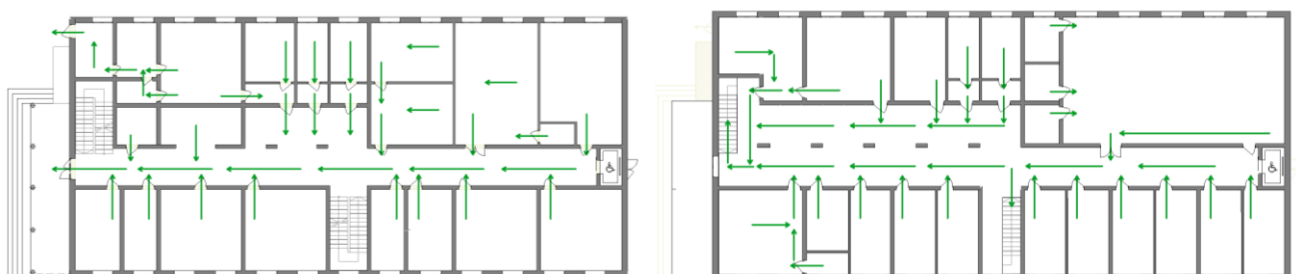

Рис. 40. Схема евакуації закладу

Безпечність навчального процесу у навчальному закладі полягає у запобіганні впливу небезпечних і шкідливих факторів на учнів. Забезпечується

шляхом організації комплексу заходів: навчання, інструктажі, дотримання вимог інструкцій з охорони праці та технічним засобам безпеки.

Висновки до четвертого розділу

1. Концепція закладу відображається в кожному приміщенні закладу та заснована безпосередньо на функціональному призначенні школи-мистецтв та виховних засадах. В ідею закладено створення навчального простору з нахилом на патріотичне виховання та забезпечення фізично – здорового інтер'єру, що додатково надихає до творчого навчання.

2. В ході проведених досліджень встановлено, що функціональне зонування розроблено з урахуванням влаштування зручності дитячого перебування в школі мистецтв та норм проектування закладів позашкільної освіти. Приміщення для групових, індивідуальних, за галузями мистецтва, адміністративні об'єднано в групові осередки.

3. Приміщення з підвищеним рівнем шуму оздоблені акцентними елементами – звукопоглинаючими панелями. Меблеве наповнення складається з необхідного для навчання набору меблів.

4. Виявлено позитивні моменти вихідних даних, а саме – розташування будівлі. Заклад позашкільної освіти розташовується неподалік від центральної частини міста, з розвиненою інфраструктурою та має велику кількість зелених насаджень.

5. Розміри абсолютно всіх використаних меблів підбиралися під антропометричні параметри дітей різного віку. Велика увага відводилась безпеці та комфорту навчання учнів у розробленому просторі.

6. При виборі матеріалів увага акцентувалась на їх нетоксичності та стійкості до частого прибирання. Для підлоги приміщень обрано паркетну дошку, стеля підвісна з гіпсокартону, стіни покриті водоемульсійними фарбами та декоративною штукатуркою світлих відтінків. Для більшості меблів обрано дерево сосни та МДФ.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломної роботи були розглянуті особливості та чинники творення комфортного середовища для творчого виховання дітей віком від 5 до 16 років, сформовано концепцію закладу позашкільної освіти, інтер'єри та власні розробки. Було розроблено сучасний дизайн приміщень закладу, наповнений тематичними та необхідними для навчання елементами. Розробка проекту відбувалась на основі антропометричних даних дітей та державних будівельних норм. Мета роботи була втілена через виконання проекту. Проведена діяльність дозволяє зробити наступні висновки:

1. В ході проведення аналізу, встановлено що стан сучасних закладів на теренах України знаходяться частіше в поганому стані, досить мало грамотно облаштованих закладів позашкільної освіти. З проблемою застарілого дизайну чи навчального обладнання стикаються майже всі викладачі будь-якої сфери викладання. Було віднайдено і позитивні приклади інтер'єрів, як закордонних, так і вітчизняних, що базуються на забезпеченні якісного навчального процесу, використанні яскравих кольорових поєднань та забезпеченні фізично-комфортного простору.

2. Встановлено, що при проектуванні закладу необхідно надати увагу облаштуванню території, врахувати взаємодію будівлі з оточуючими спорудами, тип і місткість закладу, безпеку вихованців. Для зменшення викидів вихлопних газів по периметру слід насадити зелену огорожу.. Використовувані в інтер'єрі матеріали повинні мати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи, бути, стійкими до миття та в деяких приміщеннях до вологи. При проектуванні необхідно дотримуватись екологічних засад.

3. Досліджено як на психоемоційний стан та навчальний процес впливає кольорове рішення та організація приміщень загалом. Базуючись на засадах патріотичного виховання для інтер'єру було обрано базовий білий та додаткові – жовтий, блакитний.

4. На основі попереднього аналізу та опрацювання тематичних матеріалів в дипломній роботі було розроблено дизайн-рішення інтер'єрів закладу позашкільної освіти, простір для комфортного навчання учнів. Використані матеріали є безпечними, а обрані меблі – комфортними. При облаштуванні внутрішнього простору найбільше враховувались дитячі фізичні та емоційні потреби.

5. Досліджено умови творення екологічно та пожежно безпечного середовища. Наведено приклади екологічних виробів та описано використані методи організації протипожежних заходів. Створено евакуаційні шляхи виходів у разі виникнення пожежі. На основі проробленого проекту виявлено наступні особливості творення комфортного простору закладу позашкільної освіти. До них належать: кольорове рішення, безпека, елементи патріотичного виховання, дитиноцентризм, ергономічність, тематичність, екологічність, дотримання єдиної концепції, криволінійність форм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамович В.В., Бархин Б. Г., Варежкин В. А. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: учеб. пособие. Москва: Стройиздат. 1984. 103 с.
2. Алямовская В. Г. Как воспитывать здорового ребёнка: учеб. пособие. Москва: Москва. 1993. 347 с.
3. Ананьев Б.Г., Рыбалко Е.Ф. Особенности восприятия пространства у детей: Москва: Просвещение. 1964. 128 с.
4. Березівська Л.Д., Богданова А.М. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті: монографія. Умань. 2009. 406 с.
5. Бреслав Г.Э. Цветопсихология и цветолечение для всех: учеб. пособие. Москва: Петербург. 1998. 212 с.
6. Вовкотруб И.Т. Основы эргономического конструирования: навч. посіб. Київ: Вища школа. 1988. 191 с.
7. Гнатюк Л.Р., Куракіна А. В. Формування середовища виховання в дитячих дошкільних закладах // Візуальність у контексті культурних практик: Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції (13-14 жовтня 2011 року). Черкаси, 2011. С. 134-143.
8. Гнатюк Л. Р., Кучеренко Ю. Е. Особливості формотворення середовища навчальних закладів // Сучасні проблеми науки: тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. Київ, 2016. С. 5-14.
9. Гнатюк Л. Р., Ярмоленко Н. Аспекти формування середовища дитячих дошкільних закладів// Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Науково-технічний збірник. Вип. 28. Київ, 2011. С. 199–206.
10. ДБН В.2.2-3:2018 Будинки і споруди. Заклади освіти. [Чинний від 25 квітня 2018]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України, 2018. (Державні будівельні норми України).

11. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій. [Чинний від 24 квітня 2019]. Вид. офіц. Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. (Державні будівельні норми України).
12. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. [Чинний від 01 вересня 2012]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України., 2012. (Державні будівельні норми України).
13. ДБН А.3.2-2-2009. Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення поселень. [Чинний від - 1 квітня 2012]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіонбуд України, 2012. (Державні будівельні норми України).
14. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги [Чинний від 01 червня 2017]. Вид. офіц. Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2016. (Державні будівельні норми України).
15. ДБН В.2.5-28:2018 Природне і штучне освітлення. [Чинні від 01 березня 2019]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України, 2018. (Державні будівельні норми України).
16. ДСТУ ГОСТ 22046:2004. Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови. [Чинні від 01 вересня 2004]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2004.
17. ДСТУ 2272-2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять. [Чинні від 01 липня 2007]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2007.
18. Дічек Н. П. Розвиток спеціальної школи в Україні: науково-методичний супровід у 1944-1948 рр.: Педагогічний дискурс. Електронний ресурс, 2013. Вип. 15, С. 209-217.
19. Ернст Т. К. Принципи формування архітектурного середовища дитячих освітньо-виховних закладів: дис. ... канд. архітектури: 18.00.01. Київ, 2007. 204 с.

20. Змеул С. Г. Архитектурная типология зданий и сооружений: учебник. Москва: Стройиздат, 2000. 238 с.
21. Іваночко У. І., Іськович Н. В. Перспективні тенденції розвитку шкіл// Містобудування та територіальне планування. Харків, 2013. Вип. 47. С. 259-264.
22. Иоханнес И. Искусство цвета: учеб. пособие. Москва: Д. Аронов, 2001. 96 с.
23. Карпов В.В. Антропология мистецтва та архітектури // Філософія архітектурної творчості : навчальний посібник / С. Г. Буравченко, В. В. Карпов, Л. Н. Бармашина, О. Г. Пивоваров, Н. В. Бжезовська ; за заг. ред. канд. архіт., проф. С.Г.Буравченка. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – С. 39-66.
24. Карпов В.В. Антропологічне осмислення архітектурної форми сучасності//Архітектура та екологія: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 – 18 листопада 2020 року). К.: НАУ, 2020. С.5-8.
25. Карпов В. В. Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі: колективна монографія / За заг. ред. д-ра іст. наук В. В. Карпова. — Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2021. — 604 с.
26. Ковальський Л. М. Проблеми розвитку архітектури навчально-виховних будівель: Автореф. дис. ...д-ра архітектури. Київ, 1996. 34 с.
27. Косенко Д. Ю. Учнівські меблі: розвиток, проблеми, тенденції// Технічні науки. Технічна естетика, дизайн та мистецтвознавство: Київ, ВІСНИК КНУТД №3 (86), 2015.
28. Кропотов В.Н., Мажура Н.В. Отделочные материалы в интерьере: учеб.пособие. Київ: Вища школа, 1981. 168 с.
29. Матеріали для виготовлення дитячих меблів. URL: <http://formul.ru/page/iz-kakih-materialov-doljna-byit-detskaya-mebel/> (дата звернення: 19.09.2021).
30. Петрів О.В. Історія архітектури: підручник. Львів: Магнолія, 2006. 209с.

31. Лейбович С. Г. Архитектурные принципы модернизации школьных зданий Москвы: Автореф. дис. ... канд. Архитектуры. Москва, 1986. 22 с.
32. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд: навч. посіб. Львів: вид-во Львівської політехніки, 2013. 642 с.
33. Нойферт Э. Строительное проектирование: учеб. пособие. Москва: Стройиздат, 1999. 430 с.
34. Обуховська Е. В. Проблеми сучасного стану дизайну інтер'єрів спеціалізованих середніх навчальних закладів // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв № 3. Київ, 2010. С. 108-114.
35. Олійник О. П., Гнатюк Л.Р., Чернявський В.Г. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. Київ: НАУ, 2011. 228 с.
36. Рунге В.Ф., Манусевич Ю.П. Эргономика в дизайне среды: учеб. пособ. Москва: С, 2005. 328 с.
37. Смирнова Е.О. Детская психология: учеб. пособ. Москва: Кнорус, 2003. 368 с.
38. Софронов Е. В. Принципы проектирования современных учебных заведений среднего профессионального образования учеб. пособ. Москва, 2005. 172 с.
39. Сьомка С. В. Архітектурно-планувальна організація будівель ліцеїв та гімназій: Автореф. дис. ... канд. архітектури. Київ, 1996.
40. Цытович Г. Н. Основные направления и совершенствования системы учебно-воспитательных зданий: учебн. пособие. Москва: ЦНИИЭП учебных зданий, 1986. 432 с.
41. Шумоізоляція стін сучасними матеріалами. URL: <https://isu.org.ua/sposoby-shumoizolyatsiyi-stin-v-kvartyri-suchasnymy-materialamy/> (дата звернення: 15.10.2021).

ДОДАТКИ

Табл.1. Періоди становлення позашкільної освіти на теренах України

Період	Роки	Подія	Результат
Початковий	серпень 1917 р	створення департаменту позашкільної освіти	облаштування осередків та відкриття позашкільних відділів в регіонах, налагодження методичної роботи, організація навчальних курсів для викладачів позашкільної освіти, соціалізація молоді
Довоєнний	13 січня 1919 року	нарада діячів дошкільного виховання та позашкільної освіти, доповіддю «Роль позашкільної освіти та її зв'язок зі школою»	позашкільну освіту включено до загальної державної системи освіти
	25 червня 1920 року	в Полтаві відкрито Дитячий палац	перший український багатопрофільний позашкільний заклад дитячої творчості
	1930-ті р	створюються нові типи позашкільних закладів	Палац піонерів, вперше відкрито 5 вересня 1935 року в Харкові, дитяча залізниця в 1936 році в Дніпрі, дитяча ігротека в Одесі 2 травня 1935 року.
Воєнний	1941 р	Велика Вітчизняна війна	розвиток позашкільної діяльності був перерваний
Повоєнний	1958 р	Прийняття закону «Про зміцнення зв'язку школи з	спорудження палаців піонерів оголошені ударними комсомольськими будівництвами, палаци збудовано в

		життям і розвиток системи народної освіти в СРСР»	Києві, Вінниці, Кривому Розі, споруджено бібліотеку-музей в Каневі. Виникають нові типи позашкільних осередків: дитячі автодороги, військово-спортивні клуби, будинки комсомольців-школярів, дитячі та юнацькі обсерваторії та клуби юних моряків
1944-1958 рр		відродження системи позашкільної освіти	Відбулося становлення нормативної бази позашкільної освіти, позашкільних установ масово розташовуються по містах

Табл. 2. Кількість позашкільних закладів освіти в УРСР

Тип закладу	1970 рік	1975 рік	1980 рік	1985 рік
Загальна кількість позашкільних закладів освіти	11 776	14 560	19 662	24 432
А саме:				
палаці, будинки піонерів та школярів	739	769	804	817
станції юних натуралістів	92	163	213	229
станції юних техніків	146	217	280	316
станції юних туристів	28	28	28	28
літні табори	7 752	9 673	13 804	17 707

Табл. 3. Аналіз закордонного досвіду проектування закладів позашкільної освіти

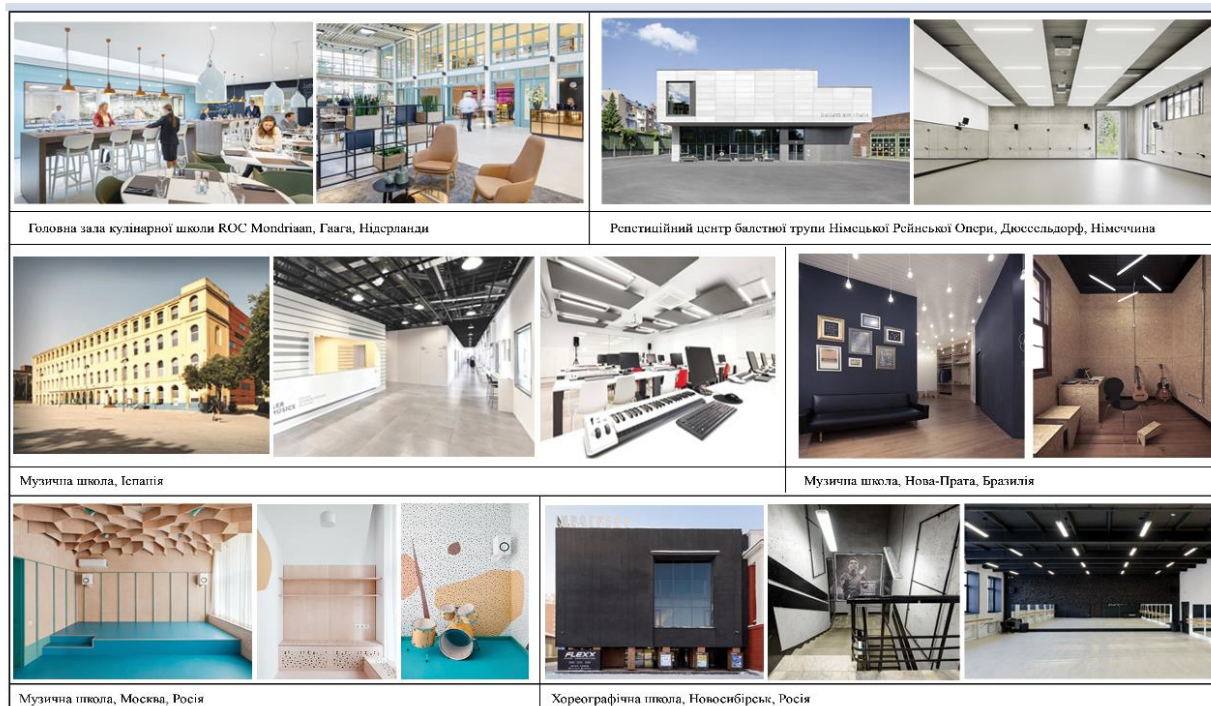

Табл. 4. Аналіз вітчизняного досвіду проектування закладів позашкільної освіти

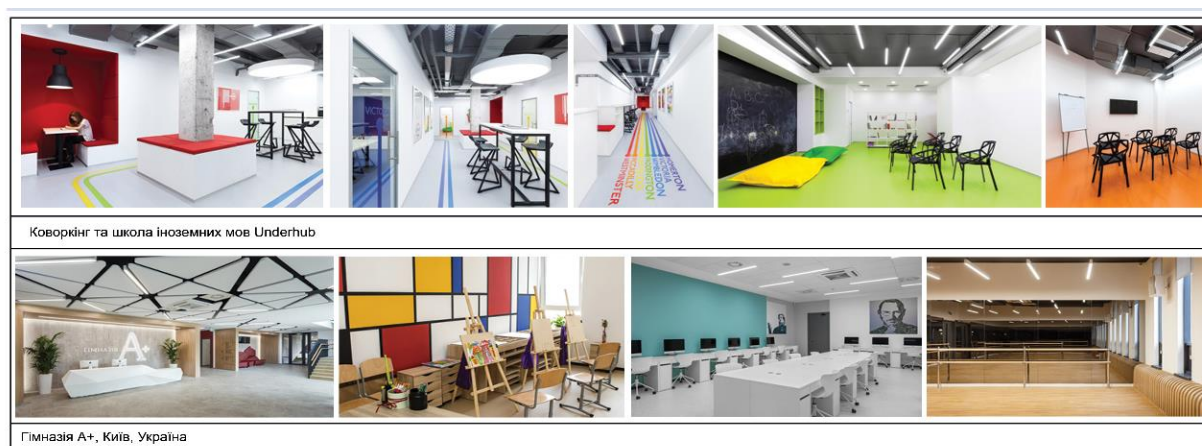

Табл. 5. Надані рекомендації до організації освітлення приміщень

Функціональне призначення приміщення	Природне освітлення	Орієнтація вікон	Різновиди освітлювальних приладів
живопису, рисунку, скульптури	лівобічне	Пн, Пн-Сх, Пн-Зх	Підсвітка або спрямований, стельові
хореографічних	двостороннє	розміщення не	стельові та врізні

	бічне	принципове	підлогові
музика	лівобічне	Пн, Пн-Сх, Пн-Зх	Регульовані, спрямовані, стельові
Для групових занять	бічне	Пд, Пд-Сх, Сх	Усі види, окрім пілогових
душові, туалети, комори, складські приміщення	необов'язково	-	стельові

Табл.6. Вплив кольору на емоційний стан

Колір	Вплив на емоційний стан
Жовтий	здатний викликати позитивні емоції, розвивати мрійливість, концентрує увагу
Помаранчевий	допомагає розвивати товариську та стимулює робочу активність
Червоний	викликає надмірну активність навіть у спокійніших дітей
Зелений	заохочує до навчання та пізнання навколишнього світу, впевненість та сміливість
Блакитний	розслаблює та заспокоює, знімає напругу
Синій	зосередження на чомусь конкретному, зниження рівня активності, заспокоює
Білий	Нейтральний, відкритість, щирість
Фіолетовий	розвиток фантазії та творчого процесу

Табл. 7. Особливості проектування відносно сфери творчого виховання

Сфера творчого виховання	Приміщення	Особливості проектування
Музична (кабінети)	Фортепіано	Монтаж пристроїв, що роблять звук чистішим, використання акустичних панелей, прибирання лишніх предметів
	Ударних інструментів	

	Струнно-смичкових	інтер'єру, надаючи перевагу дерев'яним виробам
	духових	Розмір приміщень для індивідуальних занять визначається габаритами інструментів Наявність регулюючих стільців Освітлення природними джерелами
мистецька	Рисунку, живопису, мкультури	врахувати забезпечення місця для виставлення композицій та експонатів достатнє денне освітлення в симбіозі з підібраним штучним
	Комп'ютерного дизайну	Велика кількість розеток, Ергономічні меблі для сидіння
Танцювально-спортивна	Танцювальна зала	Забезпечення акустичних та вентиляційних систем, Достатній рівень освітлення Міцна підлога (якісний паркет), дзеркальні стіни Площа приміщення для індивідуальних занять або парних танцюристів до 25 м ² , для групових тренувань не менше 120 м ² . Наявність малої та великої танцювальної зали. Висота стелі комфортна для виконання стрибків і підтримок, якісної вентиляції та вільної циркуляції повітря (не менше 3 м)

Табл. 8. Особливості проектування відносно впливу на стан учнів

